

תפ"ח 12954-07-18 (חיפה) - מדינת ישראל נ' פלוני

בית המשפט המחוזי בחיפה

25.11.19

תפ"ח 12954-07-18 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני הרכב כבוד השופטים: כמאל סעב - [אב"ד] יחיאל ליפשיץ גלית ציגלר
המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם פלוני (עציר)

בשם המאשימה:

בשם הנאשם: עו"ד ויסאם עראף וע"ד היילה סולומון (ס. צ.).

בשם משפחת הקורבן: עו"ד הגב' יאנה יורין - סיוע משפטי

הכרעת דין

כב' השופט כ. סעב - אב"ד:

פתח דבר:

1. בפנינו מקרה מצער ונוסף של פגיעה באישה, פגיעת בעל באשתו, כפי שנטען בכתב האישום, וכי הפגיעה הפעם הביאה לאובדן חיים ופגיעה חמורה מאוד בעיקרון קדושת החיים.

הנאשם יליד 1974, לאחרונה התגורר בעיר לוד, הובא לדין על פי כתב אישום, המייחס לו דקירת אשתו מספר רב של דקירות בחלקי גופה החיוניים והשונים, דקירות אלו הביאו ביום 10.6.18 למותה של ס.א. בהיותה בת 36 שנים (להלן "**המנוחה**"), שהייתה אם לארבעה ילדים בני 6, 11, 14 ו- 18 שנים.

בשל המעשה שיתואר בהמשך כפי שנטען בכתב האישום, ייחסה המאשימה לנאשם עבירת רצח בכוונה תחילה לפי סעיפים 300(א)(2) ו- 301 לחוק העונשין תשל"ז- 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") עובר לתיקונו.

2. ביום 23.6.19 הגישה המאשימה הודעה ובה ציינה כי "**נוכח כניסתו לתוקף של תיקון 137**

עמוד 1

לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק") ביום 10.7.19, בכוונת המאשימה לטעון כי חלה בעניינו של הנאשם הנסיבה המחמירה המצויינת בס"ק א(1) לסעיף 301 לחוק 'רצח בנסיבות מחמירות'..."

תשובת הנאשם לאישום:

3. ביום 18.7.18 קוימה הקראה כדין בתיק זה ותשובת הנאשם נדחתה, לבקשת הסנגור לישיבה נדחית. ביום 24.10.18 הנאשם כפר בעובדות כתב האישום ותשובתו נמסרה מפי בא כוחו בנוסח הבא:

" הנאשם כופר במיוחס לו בכתב האישום. הנאשם יטען שהיה בקרבת מקום ביום האירוע אולם לא תקף את המתלוננת, (כך במקור פרוטוקול מיום 24.10.18 עמ' 6 ש' 12 כשהכוונה למנוחה). כשנשאל הסנגור למה הכוונה במשפט "בקרבת מקום" הוא השיב "במרחק של עשרות מטרים".

בא כוח הנאשם לא העלה מיוזמתו טענות נוספות ורק לאחר שנשאל על ידי בית המשפט הוא השיב שהנאשם טוען "במקום אחר הייתי" אך הוא לא יעלה טענות זוטא.

בשל תשובתו העמומה של הסנגור הוא נתבקש לפרט את טענת הנאשם שהוא היה במקום אחר והשיב בהא לישנא: "טענת האליבי, היא שהוא היה בשכונה. בשלב זה אין לי רמת דיוק יותר גדולה ואני לא יכול לפרט מעבר לכך". בהמשך מסר כי אין לו טענות טרומיות וטענות זוטא.

על יסוד תשובה זו שמענו את ראיות הצדדים.

ראיות המאשימה:

4. בישיבה מיום 12.11.18 הגישה המאשימה את המוצגים שסומנו מ-1/ת עד 162/ת ללא התנגדות הסנגור. באותה ישיבה העידה גב' פ.ד (להלן: "ד"), אחותה של המנוחה שמסרה כי אחותה המנוחה סבלה מאלימות הנאשם במשך שנים וחששה לחייה - עמ' 11 לפרוטוקול מיום 12.11.18, ש' 21, ולדבריה; התחילה לחשוש לחיי אחותה המנוחה משנת 2012.

5. העדה ד' מסרה כי המנוחה התגוררה ברח' XXXXXX שבXXXX ועבדה בXXXXXX כארבע שנים כשבכל יום התחילה את עבודתה בשעה 08:00 וסיימה בשעה 16:00. העדה סיפרה על הקשר החזק והקרוב שהיה בינה לבין המנוחה, על השיחות הארוכות שהתנהלו ביניהן יומיום, על גילוי הלב שהיה למנוחה עם העדה כשבמהלך שיחות אלו סיפרה המנוחה לעדה על האיומים ששמעה מהנאשם, האלימות, המכות ועל פנייתה למשטרה בתלונות נגד הנאשם. העדה תארה את האובדן היקר והקשה עקב מותה של המנוחה והסבל הרב שלה, של ילדי המנוחה והמשפחה - עמ' 13 לפרוטוקול של אותה ישיבה.

6. לדברי העדה ד', הנאשם גילה קינאה רבה כלפי המנוחה בשל היותה עובדת. עוד סיפרה העדה כי היא יודעת שהנאשם היה מכה את המנוחה ומתעלל בה מאז היות העדה בת 14 שנים - ראו עמ' 14 לפרוטוקול הישיבה הנ"ל. העדה מסרה כי משפחת המנוחה עלתה ארצה

עמוד 2

בשנת 2007 והיא עלתה בשנת 2008 - עמ' 15 לפרוטוקול הישיבה. העדה המשיכה ותיארה את הנאשם כמי שרדף את המנוחה, מבלי שיעניין אותו הטיפול בילדים והדאגה להם - עמ' 15 לפרוטוקול, ש' 19 עד 22. העדה מסרה כי סבלה של המנוחה מהנאשם החל באתיזופיה ונמשך כאן בארץ. לדבריה, כשעלו הוא התגורר במרכז הקליטה שבבית אלפא - עמ' 15 סיפא לפרוטוקול, ש' 32 ותחילת עמ' 16 לפרוטוקול.

7. הנאשם והמנוחה עברו להתגורר בחיפה בשנת 2009-2010, זאת לאחר שקנו דירה - עמ' 16 לפרוטוקול. העדה תיארה מערכת יחסים קשה בין הנאשם למנוחה גם לאחר שעברו להתגורר בחיפה הן כשחיו ביחד והן כשחיו בנפרד.

על פי עדותה של ד', הנאשם נהג באלימות מילולית ופיזית קשה כלפי המנוחה - " ... היא הייתה חוטפת מכות, קללות, איומים כל הזמן ... " - עמ' 16 לפרוטוקול, ש' 15. כשהעדה נשאלה ביחס לסגנון האיום שהשמיע הנאשם כלפי המנוחה מסרה זו, כי הוא הבטיח לרצוח אותה ולבתר את גופתה ויזרוק כל חלק במקום אחר, עד כי איש לא יוכל למצוא את גופתה ויגלה את מותה - עמ' 16 לפרוטוקול, ש' 17 עד 19.

8. העדה המשיכה וסיפרה כי הנאשם והמנוחה התגוררו יחדיו עד 2017 ואז נפרדו והוא עבר להתגורר באזור המרכז. עובר למועד בו נפרדו הם קיימו טקס הבר מצווה לבנם מולקו ביום 25.7.17 - עמ' 16 ותחילת עמ' 17 לפרוטוקול.

העדה ספרה עוד כי מספר חודשים לאחר בר המצווה, הוא עזב את הבית והגם שלא ידעו היכן הוא מתגורר, הם תמיד הזהירו את המנוחה משום שהוא קנא בה וחשד שיש לה קשר עם גבר אחר מבלי שהיה בסיס לחשד זה - סיפא של עמ' 17 ועמ' 18 לפרוטוקול אותה ישיבה.

9. העדה מסרה עוד כי הנאשם תמיד בדק את הטלפון של המנוחה והטרידה בשאלות רבות ביחס לאנשי הקשר שלה בנייד ובוואטס אפ. המנוחה תמיד רצתה להתגרש אך הוא נהג לאיים עליה כי אם תתגרש ממנו, היא לא תחיה עם גבר אחר כי הוא ירצח אותה - עמ' 18 לפרוטוקול.

העדה תיארה מערכת יחסים לא יציבה כשבתקופות מסוימות היו רבים וכעבור זמן מה היו משלימים וחוזרים לנהל מערכת חיים רגילה - עמ' 18 סיפא לפרוטוקול. עדה זו הוסיפה בסיום חקירתה הראשית בתיאור חששה של המנוחה מכך שהנאשם יפגע בה כשהיא יוצאת מהבית, יורדת במדרגות, בחזרתה מהעבודה ולדבריה המנוחה פחדה ממנו כל הזמן - עמ' 19 לפרוטוקול.

העדה אישרה כי מס' הנייד המופיע בת/1 הוא שלה וכי זו הייתה השיחה שניהלה עם מוקד המשטרה ובו העלתה חשש שהמנוחה נפגעה, כשהיא מנסה לברר דברים, זאת בעקבות שיחתה עם בנה הבכור של המנוחה שהגיע הביתה ומצא אמבולנס בקרבת מקום, בו הייתה המנוחה, מבלי שידע זאת. הבן הבכור התקשר אל העדה בעקבות שאלות המשטרה שהפנו אליו ביחס למנוחה - עמ' 19 עד 20 לפרוטוקול.

10. העדה התייחסה בעדותה גם ל-134, שיחה שהתנהלה בינה לבין המנוחה כשלושה שבועות לפני הרצח, שיחה שהוקלטה וממנה עולה כי בעקבות סכסוך בינה לבין הנאשם והתנהלותו האלימה כלפיה, הוגשה תלונה למשטרה, הוא נעצר למשך 5 ימים ושוחרר. הייתה מעורבות

של בית המשפט לענייני משפחה, והגם שהציעה לה לעבור למקלט לנשים, היא הסבירה את סירובה בנימוק ששם מאפשרים לילדים קטינים להצטרף לאם ולא מאפשרים זאת לבנים בוגרים וכי היא לא רצתה להשאיר את ילדיה הגדולים לבד - עמ' 21 עד 22 לפרוטוקול. לפי העדה, אירוע אחרון זה התרחש בערך כחודש ימים לפני יום הרצח - עמ' 22 לפרוטוקול.

11. כאמור הסנגור בחר שלא לשאול את העדה שאלות בחקירה הנגדית.

12. **אחות נוספת א.ס.**, שמה (להלן: "א"), העידה ביום 12.11.18 ומסרה כי התקשר אליה בנה של המנוחה ושאל אותה ביחס אליה ומסר כי הגיעו שוטרים הביתה ושאלו עליה ולכן הייתה לה תחושה לא טובה - "**.. ואז אני נבהלתי**". עמ' 22 לפרוטוקול. העדה התקשרה לבן של המנוחה ומשלא היה מענה, היא הבינה כי אירע הגרוע ביותר. עדה זו ציינה כי המנוחה היא השנייה בסדר הלידה של האחים והאחיות וכי לפניה נולד אח. העדה סיפרה על קנאת הנאשם מהמנוחה, על האלימות בה נהג כלפיה. העדה סיפרה עוד כי באירוע מסוים הוא שכב במיטה ולא עזר למנוחה וכשפנתה אליו וביקשה שיעזור לה הוא סירב תוך שהוא אומר "**אני רוצה להראות לה את הסוף שלה**" - עמ' 25 לפרוטוקול.

13. העדה א' הוסיפה ותיארה את התנהלות הנאשם כלפי המנוחה והאיומים לפגוע בה "**.. שאני אסיים אותה**" (את המנוחה) **יום אחד**", כך אמר לה - עמ' 25 לפרוטוקול, ובהמשך העידה כי הנאשם הוסיף ואמר שהוא רוצה להראות לה את הסוף שלה "**... לרצוח אותה, את הראש לשים לה במדרגות, את הקופה**" (צ. ל. הגופה), **אני אשחק בה**" - עמ' 26 לפרוטוקול.

העדה סיפרה עוד שהנאשם התגורר בלוד באותו בניין בו מתגורר דודה (אח של אמה ג' כבדה שמו), שמתגורר בקומה השלישית והנאשם התגורר בדירה שבקומה הרביעית. העדה מסרה עוד כי ביום הרצח כשדודה פגש בנאשם במדרגות ובירך אותו בבוקר טוב, הנאשם המשיך והגיע לXXXX "**... וחיכה לה**" (למנוחה) **משעה 14:00 ועד השעה 17:30 ... ורצח אותה**" - עמ' 27 לפרוטוקול.

14. בחקירה הנגדית העדה סיפרה כי הייתה עדה לאלימות הנאשם כלפי המנוחה כשזו הייתה בהיריון - עמ' 28 לפרוטוקול, ושללה את הטענה שהמנוחה נזקקה לטיפול נפשי לעומת זאת ספרה שלמרות שהוא עבר למרכז הארץ עבד והתגורר שם, היא ראתה אותו אורב למנוחה בסמוך לביתם כחודשיים אחרי שיצא מהבית - עמ' 29 לפרוטוקול.

15. אחות נוספת של המנוחה, **ב' ז'**, שמה, שמתגוררת בבית שמש עם הוריה; העידה כי היא ידעה מפי המנוחה שהנאשם תמיד הציק לה וחיפש בטלפון שלה. גם עדה זו חזרה על התנהלות הנאשם "המציקה" כלפי המנוחה ובעקבות זאת הוגשה תלונה למשטרה גם בשל החשד שהוא זה שחתך את צינורות המים בביתה - עמ' 30 ועמ' 32 לפרוטוקול, ש' 1.

העדה הדגישה את ההטרדות הטלפוניות של הנאשם למנוחה כחודשיים לפני הרצח ובין השאר: "**.. החיטוט לה בטלפון**". ותמיד הציק לה בשאלות ביחס להודעות ולשיחות - עמ' 31 לפרוטוקול. המנוחה סיפרה לעדה על הקורה איתה בכל שיחה שניהלו ביניהן עמ' 30 לפרוטוקול,

ש' 21.

הנאשם המשיך בדרכו כנגד המנוחה גם לאחר שעזב את הבית ונהג להתקשר ולהציק לה כל ערב. התלונה הוגשה למשטרה משחשדה בו שהוא זה שחתך לה את צינור המים ומשהמשטרה דרשה הוכחה, חשבה המנוחה להתקין מצלמה, אך לא הספיקה.

העדה סיפרה עוד כי נודע לה בדיעבד שהמנוחה החליפה את המנעולים מספר פעמים, זאת לאחר הירצחה. הוא הדין ביחס למועד עזיבתו את הבית, קרי, נודע לה בדיעבד שבאוקטובר הוא עזב את הבית.

16. עוד אחות של המנוחה הגב' ו.ז. מסרה בעדותה כי היא בת 28 שנים, התחתנה לפני כחודשיים, בין העדה למנוחה התקיימה מערכת יחסים קרובה מאוד וכהגדרתה "**בין אמא לבת**" - עמ' 34 לפרוטוקול, ש' 17.

העדה מסרה כי היא מכירה את המצוקות של המנוחה מלפני 6 שנים בעת שהייתה בהיריון באותה תקופה העדה שירתה בצבא וכי רק פעולה שלה ושל אחותה הקטנה והגשת תלונה למשטרה הצילה את חיי המנוחה - עמ' 34 - 35 לפרוטוקול. במהלך תקופה זו ידעה המנוחה רק מצוקות, איומים ואף בטקס של ד' כמקובל בעדתם, הראתה המנוחה לנוכחים את "הנשק קר" - שני סכינים וגרזן" - עמ' 35 לפרוטוקול. נשק זה קנה הנאשם - סכינים אלו והגרזן מסרה למשטרה - ת/94 ו- ת/94א - (תמונה ששלחה העדה מהנייד של ברוך כהן - עמ' 36 לפרוטוקול, ש' 17). סכינים אלו מצאה העדה בתנור שבבית המנוחה בשבעה - עמ' 37 ו- 39 ש' 9. עדה זו ציינה כי הנאשם תמיד איים להרוג את המנוחה ואמר לה: "**את לא תהיי**" (צ. ל. תחיי) **את החיים** וגם אמר לילדים "**שהרווחה תגדל אותם**" - עמ' 38 לפרוטוקול, ש' 3 - 4. העדה הוסיפה כי באירוע זה - טקס לידת ד', הנאשם לא היה בבית וכבר עזב אותו לפני לידת ד'.

העדה סיפרה עוד כי לאחר בר המצווה, הוצא הנאשם מהבית וכשהגיע לשם ושאל אותה בטלפון היכן היא, הגם שהייתה בקופת חולים מסרה לו כי היא בבית ואז התקשרה למשטרה שהגיעה ועצרה אותו לתקופה של שבועיים והמשך ההצגה והאיומים, חזר מיד לאחר ששוחרר מהמעצר. העדה מוסרת בביטחון שהנאשם היה במעצר עובר לרצח - עמ' 39 לפרוטוקול.

בחקירה הנגדית השיבה העדה לעו"ד עראף כי המנוחה סיפרה לה על התנהלות הנאשם כלפי המנוחה ואף הוסיפה שפעם אחת היא בעצמה הזמינה את המשטרה בשביל להציל את חיי המנוחה - עמ' 41 לפרוטוקול, ש' 17.

17. עדה נוספת הגב' **מ.ס.** אחותה של המנוחה, סיפרה כי המנוחה תמיד פחדה וחששה מהנאשם שאיים עליה ונהג לחתוך לה את צינורות המים ולגרום לה נזק. הנאשם גם נהג להתקשר לילדים ולשאל מי נכנס לבית? איזה צבע הגבר? וכו' - עמ' 49 - 50 לפרוטוקול מיום 17.12.18.

העדה סיפרה עוד שהדברים החמירו זאת על סמך שיחתה עם המנוחה בחודש מאי כי האחרונה סיפרה לה כי הנאשם המתין לה בסמוך לבית וכי היא מפחדת ממנו - עמ' 51 לפרוטוקול, ש' 8.

מחודש יוני עד אוקטובר 2018, היא פחדה מהנאשם, הלכה למשטרה ולטענתה הדבר לא סייע למנוחה. היא הייתה מגיעה רואה "גרזן בחוץ גרזן ואין מים בפנים" - עמ' 52 לפרוטוקול, ש' 6. העדה סיפרה עוד כי הנאשם היה מגיע ומחכה מחוץ לבית וכשהבן הגדול היה מגיע הוא היה מרביץ לו ומכה אותו - עמ' 52 לפרוטוקול, ש' 25. המנוחה סיפרה ביום 31.5.18 לעדה כי היא מפחדת ממנו - מהנאשם.

אירוע הדקירה והעדים:

18. העדה **א.ש.** עוסקת כפרמדיקית במגן דוד אדום, קיבלה קריאה ביום 10.6.18, ומשמשת כראש צוות טיפול נמרץ. העדה מסרה את גרסתה בת/10. העדה והצוות שלה הגיעו למקום והבחינו במנוחה שוכבת "בשלולית דם גדולה מאוד" שמצביעה על איבוד דם מסיבי, עם הפנים כלפי מטה - בתחילת עדותה וגם בעמ' 59 לפרוטוקול מיום 17.12.18. העדה הוסיפה כי מכוח תפקידה היה עליה לבחון אם אכן אין מה לעשות, ומשהבחינה "בנשימות אגנואליות שזה בעצם נשימה לא אפקטיבית ותזוזה של השפתיים" - עמ' 56 לפרוטוקול, ש' 8, היא החליטה לבצע פעולות החייאה והעבירה את המנוחה לאמבולנס - עמ' 56 לפרוטוקול. העדה תיארה את הטיפול שנתנה למנוחה, תוך שהיא מציינת כי היה איבוד דם רב ומסיבי. העדה סיפרה כי היו דקירות באגן, במותניים, בפנים בצוואר. הצוות ביצע פעולת החייאה וכשהלב התחיל לפעום הייתה התפרצות אדירה של הדם הגם שהשתמשו בחבישות רבות וניסו לעצור את הדימום. פעולות אלו בוצעו תוך כדי נסיעה לבית החולים, אך משהגיעו לשם, הרופאים הפסיקו את פעולות ההחייאה הואיל והחמצן לא הגיע למוח והבחינו כי האישונים מורחבים ואז קבעו את מות המנוחה - עמ' 57 לפרוטוקול.

19. הדימום היה מסיבי משום שיצא מהרבה מקומות שנפגעו ולכן כשהלב חזר לפעול, המנוחה איבדה את שארית הדם שנותרה בגופה. העדה ציינה כי משראתה את המנוחה היא הבינה שהיא מתה "מתה הלכה למעשה, מתה" - עמ' 58 לפרוטוקול, ש' 23. העדה והצוות שהיה איתה הגיעו לזירה תוך 6 דקות - עמ' 60 לפרוטוקול, ש' 1 ולעניין הטיפול ופעולות ההחייאה וההעברה לבית החולים תוך פחות מ- 10 דקות עד להגעתם לבית החולים - עמ' 57 לפרוטוקול, ש' 27, פירטה העדה בת/10 שנערך על ידה, שם ציינה את פצעי הדקירה הרבים מהם סבלה המנוחה.

20. הסנגור שאל את העדה אם הצוות היה מגיע מוקדם יותר ומהר יותר, היה סיכוי להציל את המנוחה ועל כך השיבה כי הדבר לא היה מעלה ולא מוריד ו- "אפילו אם הינו מגיעים חמש דקות לפני", זאת לאור כמות הדם שהמנוחה איבדה - עמ' 60 לפרוטוקול, ש' 12-13.

21. עד נוסף **ק.א.** שמו - ראו עדותו ת/34א' שהוגשה במקום חקירה ראשית ועדותו בפנינו מעמ' 61 ואילך לפרוטוקול, העד עובד כחובש באיחוד הצלה מזה כ- 12 שנים והיה כונן באותו יום. הוא היה הראשון שהגיע לזירה ומצא את המנוחה שוכבת בשלולית דם גדולה עם הפנים כלפי מטה וכשניגש לטפל בה הפך אותה וביצע בדיקות דופק, נשימות והחל "לנסות

להתחיל החייאה אבל לא היה שם שום סיכוי" - עמ' 63 לפרוטוקול, ש' 3.

22. העד צילם את התמונה ת/34 המראה את שלולית הדם בתוכה שכבה המנוחה עם הפנים כלפי מטה, תמונה המתארת את הזירה, את התיק והאוזניות שהיו מסביב לצוואר המנוחה וכפפות העד שהשתמש בהן בעת שטיפל בה - עמ' 62 לפרוטוקול, ש' 32-30, ומיד משהגיעה גב' שפיר - שתפקידה במגן דוד כפרמדיקית - העדה שהוזכרה לעיל, ביחד הם העבירו את המנוחה לניידת והחלו לבצע את פעולות ההחייאה, כשהוא מתאר את מהלך העניינים כמעט באופן זהה לתיאור העדה שפיר הנ"ל, תוך שהוא מציין ש - **"הפציעות היו אנושות ממש"** - עמ' 63 לפרוטוקול, ש' 20.

23. בחקירתו הנגדית ציין העד כי הוא הפך את המנוחה בעת ששכבה בשלולית הדם על הגב ובהמשך העבירו אותה הוא ואלה שפיר על קרש ומשם הובילו אותה לניידת של שפיר כדי לבצע פעולות החייאה - עמ' 64 לפרוטוקול.

24. העד מסר עוד כי לאחר שנט"ן - הצוות של הגב' שפיר, פינה את המנוחה מהזירה החל העד לסרוק את הזירה כמי שעובד גם בזק"א והחליף את האפוד שלו לזה של זק"א כדי שיטפל בממצאים ששייכים למנוחה ושנותרו בשטח לאחר סיום פעולות המשטרה ואיסוף הראיות בשטח, הבחין העד בכיפה בסמוך לזירה - במרכז הכביש ובמרחק של 50 מטר מהמקום בו שכבה המנוחה - עמ' 64 לפרוטוקול, ש' 32-30 וכן עמ' 65 לפרוטוקול, ש' 8-1. העד מסר כי הפנה את תשומת לב השוטר שהיה במקום לכיפה הסרוגה והאפורה ולאחר שהתברר לו כי הכיפה לא שייכת למי משני חובשי הכיפה המתנדבים איתו, הוא דיווח על כך לשוטר והחזיר את הכיפה לאותו מקום כדי לתעד את מקום מציאתה והעברתה לטיפול גורמי החקירה. כמתנדב מטעם זק"א עשה עד זה בניקוי כתמי הדם והפרטים שיש להביאם לקבורה - פעולות שמבצעים מתנדבי זק"א בכל אירוע דומה, ולשם כך, הוא סרק את השטח ומצא את הכיפה - עמ' 65 לפרוטוקול.

התיעוד הרפואי אודות המנוחה:

25. כאמור, התיעוד הרפואי הוגש בהסכמה וסומן ת/10 עד ת/14.

26. בדו"ח הרפואי של מד"א מיום 10.6.18, שסומן ת/10 צוין כי המנוחה **"נמצאה על בטנה על מדרכה בתוך שלולית של דם"**, **"הנפגעת (המנוחה) נהפכה על גבה ונצפו נשימות אגונליות, בנוסף פצעי דקירה, מרובים בפלג גופה התחתון, בפנים ובצוואר. בבדיקה: ללא דופק וללא נשימה, פצע דקירה באגן מצד שמאל, פצע דקירה בגב באיזור מותן ימין ומותן שמאל, פצע דקירה בצוואר מצד שמאל ובלחי שמאל בפנים, פצע דקירה בצוואר מצד ימין..."** - ראו גם עדותו של הפרמדיק מר צין שהגיע לזירה וטיפל במנוחה בעמ' 55 לפרוטוקול מיום 18.3.19.

27. בדוח טיפול של בית חולים רמב"ם מיום 10.6.18 צוין כי המנוחה **"נמצאה בשטח בשלולית דם גדולה עם נשימות אגונליות, דקירות מרובות בכל הגוף, בהגעת מדא לשטח ללא סימני חיים בשטח.. בחדר הלם, אישונים מורחבים דוצ, לא מגיבים.. דקירות**

מרבובות, צוואר משמאל, אף, כתף שמאל, מעבר חזה בטן משמאל ומימין... הוחלט לקבוע את מותה ב 17:55"

28. כעולה מחוות הדעת של המרכז הלאומי לרפואה משפטית שסומנו ת/154 ו- ת/154א', בבדיקת גופת המנוחה ובנתיחתה נמצאו שמונה פצעי דקירה, שני פצעי חתך עמוקים ושני פצעי חתך שטחיים וקטנים וזאת כלהלן: פצע דקירה בצוואר מימין; שני פצעי דקירה בגב משמאל; פצע דקירה במותן ימין; פצע דקירה בצוואר משמאל; פצע דקירה בסנטר; פצע דקירה עכוז משמאל; פצע דקירה בכתף השמאלית; פצע חתך בפנים משמאל ובאפרכסת השמאלית; פצע חתך בכף היד הימנית; פצע חתך שטחיים בבית החזה; פצעי שפשוף במצח, באף, בבית החזה מימין ובגף השמאלי העליון.

על סמך ממצאי הנתיחה נקבע כי מותה של המנוחה נגרם כתוצאה מפצע דקירה בצוואר מימין ופצעי דקירה בגב וכי פצעי הדקירה והחתך בגופה של המנוחה נגרמו מחפץ חד ומושחז, כדוגמת סכין.

מעצר הנאשם:

29. העד **דניאל סבירנקוב**, שוטר סיור - אופנוען המשרת ביחידת האופנועים של תחנת זבולון מזה כעשר שנים, ערך את המוצג ת/21 - עמ' 66 לפרוטוקול מיום 17.12.18, ש' 13, אולם ביום האירוע הוא תגבר ניידת כאיש סיור. העד אישר כי כל מה שמסר בהודעתו במשטרה מיום 17.6.18, הוא אמת, ההודעה הוגשה בהסכמה כעדות ראשית וסומנה ת/21א' - עמ' 66 לפרוטוקול, ש' 31.

30. הניידת בה היה עד זה הגיעה ראשונה לזירה, עם הגעתו סגר את השטח בסרט משטרה והרחיק את השכנים - עמ' 67 לפרוטוקול, ש' 24-26. עד זה היה גם האחרון שעזב את השטח לאחר שכל כוחות המשטרה, מעבדה ניידת, זיהוי פלילי וכו' סיימו את הפעולות והעבודה שהיה על כל אחד מהם לבצע.

עוד מסר העד כי שם פגש בשכנים, שהיו עדי ראייה ואלה מסרו תיאור לחשוד שפגע במנוחה. העד חזר על דבריו גם בחקירה הנגדית ובין השאר מסר כי עם הגעתו לזירה הוא שם כפפות, הרחיק את האנשים שהתקהלו שם וסגר את הזירה - עמ' 68 לפרוטוקול.

31. שוטר נוסף שהיה בין הראשונים שהגיעו לזירה היה **סמ"ר אמיר שיח'** (להלן: "**אמיר**"). עד זה מסר הודעה במשטרה שהוגשה, בהסכמת הסנגור, במקום חקירה ראשית, וסומנה ת/26א'.

העד שימש כשוטרסיור בניידת כחול לבן של השיטור העירוני של קריית ים ביחד עם הפקח העירוני רומן סופייסקי במשמרת הצהריים. במהלך עבודתו האזין לדיווחים ושמע על אירוע דקירת אישה בקריית שמואל הסמוכה לקריית ים ובריחת החשוד לכיוון שד' ירושלים ומשהתקרבו לאזור הבחינו באדם היוצא מסמטת יגאל אלון ואז הפקח ירד וניגש אליו ובעקבותיו הלך העד כשהראשון הספיק כבר להגיע לחשוד.

העד סיפר כי הבחין " ... בבחור לובש כובע מצחייה ממוצא אתיופי, ניגשתי אליו, היה מזיע" - עמ' 69 לפרוטוקול, ש' 24-14; העד שאל את החשוד אם יש לו תעודת זהות וזה לא הגיב ולא שיתף פעולה. העד העביר דיווח על החשוד ותוך כדי תשאול הבחין בכתמים אדומים ביד ימין. עוד הבחין העד בכתמים אדומים על המכנס למטה כשבשלב זה נודע לו מי הקורבן והדבר חיזק את חשדו בנאשם.

העד נשאל אם מה שמסר במשטרה הוא אמת והשיב בחיוב והודעתו כאמור סומנה ת/26א'.

32. העד אמיר ערך דו"ח נוסף שהוגש וסומן ת/17, ממנו עולה כי הוא והפקח קיבלו את הדיווח על האירוע בשעה 17:20 - 17:25 וכחלוף כעשר דקות הם הבחינו בחשוד יוצא מבין השיחים ואז פנה אליו הפקח ובעקבותיו העד. הדו"ח ת/17 נחתם כעבור מספר שעות בשעה 19:29 בתחנה כשהחשוד יחד איתו - עמ' 71 לפרוטוקול, ש' 7-2. העד ערך בשעה 18:21, גם ת/26, דו"ח מעצר, אולם הוא מסר כי כבר בשטח משעלה חשדו בנאשם הוא הודיע לו שהוא עצור בגין דקירה בשל הכתמים שמצא על בגדיו - עמ' 71 לפרוטוקול, ש' 32, ועמ' 72 לפרוטוקול, ש' 4-1 ובאותו מעמד הוא הודיע לנאשם כי הוא - זכאי להתייעץ עם עורך דין - ראו עמ' 72 לפרוטוקול, ש' 11-6.

העד הסביר איך הזהיר את הנאשם והסביר לו את זכויותיו בשפה העברית וכי הנאשם הבין שמדובר בשוטר שעיכב אותו ובהמשך אף עצר אותו, וכשנשאל לגבי כתמים אדומים שעל בגדיו, השיב הנאשם כי הוא נפל ברחוב - עמ' 72 לפרוטוקול, ש' 30-27. העד אף אישר כי הוא היה עם כפפות בעת שערך חיפוש בתיק שהיה עם הנאשם בצבע בז' ואף רשם בדו"ח את כל מה שמצא בתוך התיק - ראו עמ' 73 לפרוטוקול, ש' 4 וכן ת/17.

בחקירתו הנגדית השיב העד לסנגור בהקשר לאופן מעצר הנאשם, ההסברים שנמסרו לחשוד בעברית, לרבות, זכותו להתייעץ עם עורך דין ואת התיק שמצא עם הנאשם ואת תכולתו, ואישר כי אכן בדו"ח ת/26 לא רשם את דברי האזהרה והזכויות של הנאשם, אך הוא עשה זאת בעת שנחקר על ידי חוקר כעולה מת/26א' (הודעתו במשטרה).

33. זאת ועוד, הפקח רומן סופייסקי העיד ואישר כי למחרת יום האירוע הוא נחקר על ידי שוטר וכי כל מה שמסר בחקירתו הוא אמת, על כן, הודעתו במשטרה הוגשה במקום חקירה ראשית וסומנה ת/24א' - עמ' 74 לפרוטוקול, ש' 13. העד גם ערך מזכר שהוגש בהסכמה וסומן ת/24 ואישר כי כל מה שכתוב במזכר הוא אמת. העד היה לאורך כל הזמן עם השוטר אמיר מאז מצאו את הנאשם בסמטת יגאל אלון ועד להעברתו לתחנת המשטרה ולחקירת הגורמים שטיפלו בפרשה זו - ראו ת/24 וכן עמ' 74 לפרוטוקול.

העד ערך גם את ת/25 שזו בעצם תמונת החשוד שנעצר על ידו ועל ידי השוטר אמיר שיח' ושלה את התמונה לאחד השוטרים על מנת שזה יפיץ את התמונה בוואטס-אפ של קבוצת שוטרים.

בחקירה הנגדית לסנגור אישר העד כי הוא התרשם שהנאשם לא הבין עברית משום שנשאל ולא ענה וגם כשענה; העד התקשה להבין את דבריו, למעט תשובתו לשאלה היכן הוא גר, לה

ענה הנאשם באמירה "תל אביב" והעד אף ציין זאת בדו"ח שערך.

34. כאמור, העד אמיר מסר בעדותו כי כשנעצר הנאשם והוכנס לניידת הוקראו לו זכויותיו - ראו עמ' 72 לפרוטוקול מיום 17.12.18, ש' 6-7.

35. ראוי לציין, כי ב"כ הנאשם לא ביקש בשום שלב לפסול את ההודעות של הנאשם או כל ראיה אחרת עד לשלב הסיכומים; גם בישיבת ההקראה הוא מסר שאין לו טענת זוטא, כך שניתן להתייחס לכל האמרות של הנאשם כאמרות קבילות, כולל אותה אמרה העולה מדו"ח ההובלה וההצבעה ביחס למציאת הסכין. כאמור רק בשלב הסיכומים ביקש הסנגור לפסול את הראיות החפציות שנתפסו ואת הודאת הנאשם כפי שהיא עולה מדו"ח ההובלה וההצבעה; שלטענתו ניתנה תוך פגיעה בזכויותיו. לכך אתייחס בהמשך.

36. יתרה מזו, אציין כי כל המוצגים שבתיק הוגשו בהסכמה או ללא התנגדות, לרבות הסכין ודו"ח ההובלה וההצבעה. הסנגור הבהיר כמה פעמים כי אין לו טענות לגבי המוצגים - ראו דיון מיום 16.6.19, שבמסגרתו ציין הסנגור כי "**אין לי טענות לגבי המוצגים ולגבי שרשרת המוצגים...**" - עמ' 81 לפרוטוקול, ש' 25, ראו גם דיון מיום 25.3.19 שם אישר הסנגור כי אין מחלוקת לגבי כל המוצגים וכי הטיעון שלו הוא משפטי ולא עובדתי - ראו עמ' 81 לפרוטוקול, ש' 9.

עדי הראייה:

37. מטעם המאשימה העיד גם מר **מ.ב.** (להלן: "ב"), בן 73 שנים, המתגורר ברח' XXXXX, הוא מתגורר בקומה הראשונה ועובד כאחראי תחזוקה בבית הספר החרדי הסמוך לביתו, שם נמצאת הישיבה XXXXX

העד המתין עד לסיום הכביסה והחל לתלות כביסתו מחלון המרפסת שלכיוון הכביש ומשהביט לבניין שממול הוא הבחין באדם "**עם שרוול מכוסה היד עם סכין**" - עמ' 52 לפרוטוקול מיום 11.3.19. העד חשש מאותו אדם והתמקד בו ואז הבחין במנוחה חוזרת מהעבודה, הולכת בכביש ואז אותו אדם שהמתין כשעה התקרב אל מול ביתו. לדברי העד המרחק בינו לבין המקום בו עמד אותו אדם, שבו חשד קודם לכן, הוא כ- 10 מטר - עמ' 52 לפרוטוקול, ש' 24-28.

העד תיאר את הדוקר "**עם חולצה ירוקה משהו מבריקה בתלבושות שלו ומכנסיים חאקי והכובע היה מכוסה על הפנים והיה מכופף שאף אחד לא יראה את הפרצוף שלו**" - עמ' 54 לפרוטוקול מיום 11.3.19, ש' 29-30.

בהמשך תיאר אותו כאדם "**שחור הוא היה אתיופי**" - עמ' 58 לפרוטוקול, ש' 21.

38. העד המשיך ותיאר את מעשי החשוד - הנאשם, באומרו כי הוא "**עשה סיבוב נתן לה מכה בראש הפילה ברצפה והתחיל לחתוך עם הסכין שלו ... אתה רואה את הגוף כולו בחוץ ... דם מפוזר בכול המקום ... בערך איזה שנה הסימן של הגוף שלה מופל על המקום**" - עמ' 53 לפרוטוקול, ש' 6 עד ש' 10 וראו גם עמ' 58 ש' 1-3.

עמוד 10

39. העד אמר בהמשך דבריו כי מי שהיה רואה את התרחשות הדברים ואופן הפגיעה במנוחה היה מזדעזע עד עומק נשמתו. ניתן היה להתרשם מעוצמת הזעזוע של העד ממה שראה וחווה מאופן הפגיעה הקשה במנוחה וההתאכזרות כלפיה.

40. העד סיפר איך מי שדקר אותה (דבר המיוחס לנאשם) המתין לה שעה ארוכה מתחת לבית שמול ביתו - בית מס' 18 ברח' אריה לויין קריית שמואל, בחיפה, שם מתגוררת המנוחה עם ילדיה - עמ' 54 לפרוטוקול, ש' 12 ומשהגיעה המנוחה הוא עשה סיבוב והגיע אליה ונתן לה מכה בראש ואז היא נפלה ואותו אדם החל דוקר אותה בכל חלקי גופה באכזריות. הדקירה התרחשה במדרכה הצמודה לביתו - בית מספר 14 - עמ' 60 לפרוטוקול, ש' 27-28. העד גם הראה למשטרה את אשר ראה וחווה והצביע על כך כמתואר בדו"ח הובלה והצבעה כשהפעולה הזו תועדה בדיסק שסומן ת/112א'.

41. העד תאר עוד כי בעת שהבחין במי שבסופו של יום דקר את המנוחה, ממתין מתחת לבית ממול כשהוא מחזיק סכין גדולה - עמ' 62 לפרוטוקול, ומסתיר אותה באמצעות בגד - עמ' 55-56 לפרוטוקול.

42. שכנת העד הגב' חביבה כהן שלעדותה אדרש בהמשך, צעקה על אותו חשוד - (הדוקר), וביקשה ממנו להפסיק לדקור את המנוחה. לדברי העד, שכנה זו מתגוררת באותו בניין בדירה שמעל דירת העד ברדוגו. היא התקשרה והזעיקה משטרה ועזרה ראשונה.

43. העד ברדוגו סבר תחילה שמדובר בשוד ובמי שביקש ליטול את ארנקו וכספה של המנוחה, אך בסופו של יום התברר לו כי הדוקר לא נטל כסף - עמ' 63 לפרוטוקול, ש' 28 והתיק של המנוחה נשאר במקום - עמ' 65 לפרוטוקול, ש' 13.

44. בחקירתו הנגדית מסר העד ברדוגו כי העיד שבעלה של המנוחה הוא זה שדקר אותה על סמך מה שנמסר לו בשלב מאוחר וכי הוא לא פגש ולא הכיר את בעלה של המנוחה, עובר לאירוע הדקירה - עמ' 68 לפרוטוקול, ש' 29 ובשורה 31 המשיך ותיאר את האירוע במילים הבאות:

" זו פעם ראשונה שאני ראיתי בן אדם תופס סכין וחותר אותה חתיכות חתיכות אתה יודע מה אם היית במקומי והיית רואה את המקרה הזה שהגוף שלה הוא בחוץ וכל הגוף שלה והראש שלה למטה והדם זה כמו בריכת שחייה ... " - ראו סוף עמ' 68 ותחילת עמ' 69 לפרוטוקול.

הסנגור חקר את העד ארוכות ביחס לכובע שהנאשם חבש במהלך האירוע ובסופו של יום התברר כי הכובע נתפס וסומן ת/25 והעד אישר שזה הכובע שחבש מי שדקר את המנוחה - עמ' 73 לפרוטוקול, ש' 20, הגם שהוא לא נשאל על כך בחקירתו במשטרה.

45. עדה נוספת שראתה את האירוע וחווה אותו קשות, היא **הגב' ח.כ.** (להלן: **"הגב' כ."**), בת 68, מתגוררת ברח' XXXXX. דירתה נמצאת קומה אחת מעל דירתו של העד ב' שעדותו הובאה לעיל.

46. העדה כ' סיפרה כי באותו יום הייתה חולה ושכבה בסלון, צפתה בטלוויזיה ואז שמעה צעקות כאב בדומה ל - "איי איי" - עמ' 77 לפרוטוקול מיום 11.3.19, ש' 31.

העדה הביטה מעבר החלון לכביש וראתה איש דוקר את המנוחה ואז צעקה לעברו שיפסיק ורצה יחפה למטה תוך שהיא מזעיקה את המשטרה - ראו ת/2, ואת כוחות הסיוע והעזרה וכשהגיעה למטה הבחינה בו כשהוא דוקר אותה דקירה אחרונה " .. זה היה בטוסיק..." עמ' 78 לפרוטוקול, ש' 22.

47. העדה נתבקשה לתאר את הדקירות וכך מסרה: "הוא דקר אותה באדישות מאוד, כאילו הוא לא התאמץ אפילו ... הוא דקר אותה בכיף כזה כאילו נחת רוח, זה לא בן אדם שעשה הוויות (צ. ל. עוויות) בפנים או משהו, הוא דקר אותה בכיף כזה" - עמ' 78 לפרוטוקול, ש' 26-28.

48. העדה מסרה עוד כי אותו אדם דקר את המנוחה בכל " .. הכיוונים, בראש, בגב, בבטן ברגליים" והדקירה בכתף היא ראתה כשהתקרבה אליה והתיישבה לידה - עמ' 78 לפרוטוקול, ש' 30-32.

העדה סיפרה את הדברים תוך שהיא בוכה על דוכן העדים - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 1. הדוקר אחז ביד שמאל בסכין לדבריה - עמ' 84 לפרוטוקול, ש' 16.

49. עוד תארה העדה את מבטי המנוחה האחרונים אליה כמי שמבקשת הצלתה, וכל מה שעלה בידי העדה הוא להתקרב אליה ולהרים את ראשה ולהניחו עליה, כשהן העדה והן המנוחה מלאות דם ועל כך אמרה: "זה הרגע שאני לא יכולה לשכוח אותו לרגע" - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 10 וראו גם עמ' 81 לפרוטוקול, ש' 16.

50. העדה הוסיפה כי אותו אדם דקר את המנוחה בין 8-9 דקירות וכי היא ראתה את הסכין שאחז בה ודקר את המנוחה "דקה כזאת ארוכה" - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 19, כשהידית שחורה - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 23-24, עמ' 85 לפרוטוקול, ש' 1.

העדה תיארה את הדוקר כמי שעשה את המעשה כשהוא עם "פנים...מאוד רגועות" - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 26.

51. העדה הגב' כהן תיארה את מי שדקר את המנוחה כאדם גבוה וקצת קרח מקדימה - עמ' 83 לפרוטוקול, ש' 16-17 ובהמשך תיארה את הלבוש שלו.

כמו כן, מסרה כי הדוקר אחז בסכין במהלך דקירת המנוחה ביד שמאל - עמ' 84 לפרוטוקול, ש' 16.

52. בחקירה הנגדית לסנגור השיבה העדה כי כל מה שמסרה בבית המשפט ובמשטרה הוא אמת. היא שבה וציינה כי לא ראתה דבר על ראשו של הדוקר, לא כובע ולא דבר אחר.

53. העדה כהן אישרה כי הדוקר נטל את התיק מהמנוחה לאחר שדקר אותה את הדקירה

האחרונה - עמ' 91 ש' 21.

עוד סיפרה לסנגור את ההשפעה הקשה שהותיר אירוע זה עליה ועקב כך, לאחר האירוע, היא עברה להתגורר לתקופה מסוימת עם ילדיה - עמ' 87 לפרוטוקול, ש' 24-30.

מסדר הזיהוי:

54. העדה הנ"ל גב' כ' השתתפה במסדר זיהוי של הנאשם ת/78, אך מתברר כי היא זיהתה אדם אחר - שבתמונה מס' 3 - ת/78 - עמ' 86 לפרוטוקול, ש' 21, וכי המדובר בעובד זר.

55. אמנם העדה ציינה כי הדוקר הוא מי שיושב מולה באולם בית המשפט - עמ' 82 לפרוטוקול, ש' 31-32, עמ' 83 לפרוטוקול, ש' 2, אך לטעמי, אין בזיהוי זה כדי לבסס ראיה שניתן לסמוך עליה ממספר טעמים: האחד המדובר בזיהוי בבית המשפט, השני שמכרסם גם בזיהוי זה, העובדה שהעדה לא זיהתה את הנאשם במסגרת מסדר זיהוי תמונות מסודר וערוך כדין והשלישי התנגדות הסנגור לזיהוי הזה, בבית המשפט, התנגדות המוצדקת לכל הדעות - עמ' 83 לפרוטוקול, ש' 1, 3-4. מכל מקום לעניין הקשר בין הנאשם שבפנינו כמי שקשור לדקירת המנוחה אתיחס בהמשך.

56. העדה כהן נשאלה על מסדר הזיהוי ואישרה שזיהתה תמונה 3 בת/78, שהתברר כי זו לא תמונתו של הנאשם. בהמשך ציינה כי האיש שזיהתה בתמונה היה עם קרחת והוא דומה לנאשם - עמ' 89 לפרוטוקול, ש' 25.

57. ראוי לציין כבר כאן כי לאחר עיון בתמונות המוצגות במסדר הזיהוי (ת/78) ניתן להתרשם כי בין העובד הזר (תמונה 3) שזוהה ע"י השכנה הגב' כהן לבין הנאשם קיים דמיון ברמה גבוהה.

58. לעניין זה ראוי להפנות למאמרו של דורון מנשה ורביע עאסי, **"טעות בזיהוי חזותי של חשודים: הזמנה למחקר ורפורמה"**, משפטים לה תשס"ה, שם נאמרו הדברים הבאים:

"כאשר פלוני רואה את אלמוני השייך לקבוצה האתנית שלו, הרי שפרטי הזיהוי הבולטים שלהם דומים ולכן פלוני מתמקד יותר בפרטים המשניים בדמותו של אלמוני. מובן, כי לאחר מכן הדבר עשוי לסייע בזיהוי של אלמוני. לעומת זאת, כשאדם נחשף לאדם השייך לעדה או לגזע אחר, הוא נוטה להתמקד יותר בפרטים הראשוניים הבולטים במיוחד (שיער, צבע העור, עיניים וכיו"ב). אל נוכח האמור, נתקל העד המזהה בקושי רב לזהות עבריין השייך כאמור לקבוצה אתנית פלונית שאליה אינו משתייך במסדר זיהוי הכולל אנשים השייכים לאותה קבוצה פלונית. הרי אצל רובם קיימים בדרך כלל אותם סימני היכר ראשוניים בולטים במיוחד שנקלטו אצל העד המזהה כשנחשף לעבריין האמיתי. פעמים רבות, מבחינתו "כולם דומים!"... - שם, בעמ' 260-261.

59. יודגש כי זיהוי של הנאשם לא נסמך רק על מסדר הזיהוי שנערך לעדה הגב' כהן, כאשר בתיק קיימות ראיות נוספות ואחרות, הן של העדה הגב' כהן עצמה והן של עד הראיה ברדוגו ושמצטרף אליהן מכלול הראיות הפורנזיות הקושרות את הנאשם לאירוע, והכל כפי

שיפורט בהמשך.

גרסת הנאשם:

הודעות הנאשם במשטרה:

60. הנאשם מסר 5 הודעות במשטרה (ת/158 עד ת/162) שבכולן ענה על רוב השאלות בתשובה "לא זוכר" "לא יודע".

61. כך למשל בהודעתו הראשונה מיום האירוע (ת/158), מסר הנאשם כי הוא גר בלוד, אינו זוכר איך הגיע לחיפה ומדוע? ואינו זוכר דבר על האירוע ולא יודע דבר. כל תשובותיו על השאלות אודות אירוע הרצח היו "לא זוכר" "לא יודע".

62. בהודעתו מיום 12.6.18 (ת/159), כשנשאל הנאשם איך הגיע לחיפה ביום האירוע ומדוע? ענה כי אינו יודע. יחד עם זאת, הנאשם אישר כי הוא תמיד הולך עם כיפה על הראש - עמ' 9, ש' 46.

עדות בבית המשפט:

63. בפעם הראשונה על דוכן העדים מסר הנאשם כי ביום האירוע הגיע לקריית שמואל כדי לקנות בגדים לבנו יוסף - עמ' 110 לפרוטוקול מיום 7.7.19, שורה 22.

64. כשנתבקש הנאשם לתת הסבר "איך זה שבכל חקירות במשך שעות שנחקרת כששאלו אותך פעם אחר פעם למה באת ביום ראשון לא סיפרת את זה", הנאשם השיב "אני באותו זמן לא זכרתי, לא זכרתי..." - ש' 25. בהמשך ענה "תפסו אותי משטרה ונבהלתי..." - ש' 29.

65. כשנשאל הנאשם אם הדם שהיה על מכנסיו הוא דמו, השיב הנאשם בחיוב "כן, זה מה שפה ירד" - עמ' 115 לפרוטוקול מיום 7.7.19, ש' 15. כשהטיחה המאשימה בפניו שמבדיקת המעבדה עלה שהדם שהיה על מכנסיו זה הדם של המנוחה, השיב הנאשם "אני לא יודע זה אני יודע שהדם שלי ירד" - ש' 19.

66. הנאשם אישר כי ביום האירוע הודיע למקום העבודה כי אינו מגיע לעבודה - עמ' 89 לפרוטוקול מיום 9.7.19, ש' 18.

67. בהמשך כשנתבקש הנאשם לתת הסבר איך הגיע הדם של אשתו גם על חולצתו כעולה מבדיקת המעבדה, השיב הנאשם "אני ראיתי את הדם שלי, ולא ראיתי את הדם של אשתי, אני לא יודע. כן. אני לא יודע" - עמ' 97 לפרוטוקול מיום 9.7.19, ש' 4.

68. עם סיום חקירתו הנגדית של הנאשם פנה בית המשפט (כב' השופט כ. סעב) שוב לנאשם וביקש ממנו מתן הסבר כהזדמנות אחרונה: לטביעת האצבע שלו על הסכין, לכיפה שנמצאת בזירת הרצח ועליה ד.נ.א. של הנאשם, ולמצאי הבדיקה שהעלו כי הדם על מכנסיו וחולצתו הינו דמה של המנוחה, על כל אלה ענה הנאשם "אני לא רופא, אני לא

יודע, זה זיעה שלי, לזיעה שלי בקשר לכיפה אני לא יודע כלום" - עמ' 110 לפרוטוקול מיום 9.7.19, שורה 28.

69. למעשה, הנאשם הכחיש את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום הן בהודעותיו במשטרה, והן בעדותו בבית המשפט, אך לא מסר כל הסבר לממצאים המפלילים.

70. לגבי טביעות האצבע שלו על הסכין, אמר הנאשם שהוא לא יודע, והוסיף "בבית גם אני משתמש בסכין בשביל לחתוך בשר" - עמ' 99 לפרוטוקול, ש' 13, כשנשאל אם הוא מכיר את הסכין שנתפסה, השיב "אני לא יודע" - ש' 15. הנאשם מסר כי סט הסכינים שנמצא בבית המנוחה, נרכש ע"י המנוחה ולא על ידי, כך לטענתו, לצורך חיתוך בשר במסיבת הבר מצווה - עמ' 100 לפרוטוקול, ש' 17. כשנשאל אם הסכין שנתפסה דומה לסכינים שבסט הסכינים, השיב הנאשם "לא יודע" - ש' 20.

71. לגבי הכיפה, הנאשם אמר שהוא לא זוכר, כשהוצג לו ת/114 (תמונתו עם כיפה כשנעצר בעקבות תלונת המנוחה) אמר שהכיפה היא לא רק בשבילו, אבל אישר שהוא צולם באותה תמונה שבה רואים שהכיפה דומה לזו שנתפסה בזירה, ושהוסבר לו על הד.נ.א. שמצאו על הכיפה, אמר שהוא לא רופא ולא יודע כלום.

72. הנאשם לא סיפק הסבר לממצאים המפלילים כנגדו, לאותן חוות דעת של מעבדות שאין מחלוקת לגביהן ושהסנגור לא חלק עליהן ואשר הוגשו בהסכמה.

73. אני סבור כי עדות הנאשם הייתה שקרית, חסרת היגיון ואינה מהימנה. הנאשם לראשונה על דוכן העדים, מסר לכאורה הסבר; שהוא בעצם עדות כבושה; להגעתו לאזור הקריות באותו יום, שעה שלא היה אמור להגיע לקריות אלא היה אמור להיות בעבודה. מסר שהגיע לפגוש את בנו, כאשר בכל חקירותיו הנאשם לא טרח למסור את העובדה הזו וכבש אותה; מבלי לתת הסבר לכך. מה גם, הנאשם לא סיפק הסבר סביר לכל הממצאים המפלילים שפורטו לעיל.

ראיות פורנזיות:

74. הסכין שנמצאו עליה דם המנוחה וטביעת אצבע של הנאשם, הדם השייך למנוחה שנמצא על המכנסיים והחולצה של הנאשם, הפקת ד.נ.א. מהכיפה שנמצאה בזירת הרצח וממצאי הבדיקות המדעיות.

75. המזכר שסומן ת/132, מסכם את הממצאים הפורנזיים:

1. מכתמי דם מבגדיו של החשוד מכנסיים וחולצה הופק דנא ונמצאה התאמה לדנא של המנוחה.

2. מהסכין הופק דנא גם מהידית וגם מהלהב ונמצאה התאמה לדנא של המנוחה.

3. מהכיפה שנמצאה בזירה הופק דנא אשר תואם לחשוד"

76. לעניין זה ראוי להפנות לחוות הדעת של המרכז הלאומי לרפואה משפטית שנערכה ע"י ד"ר נורית בובליל וסומנה ת/155 - ממנה עולה כי "**מקור הדנ"א בדגימות דם מלהב סכין .. בדגימת מכתם דם מחולצה (מוצג 15) ובדגימה מכתם דם ממכנס ימני תחתון (מוצג b16) יכול להיות במנוחה אינעלם...**".

עוד נקבע כי "**מקור הדנ"א בדגימה מכיפה (מוצג 11), בדגימה מכתם דם מקמיצה (מוצג 13) וכתם דם ממכנס ימני עליון (מוצג a 16) יכול להיות בחשוד אטירסאו אינעלם...**".

77. זאת ועוד יש להפנות גם לחוות הדעת של המרכז הלאומי לרפואה משפטית שסומנה ת/156 וממנה עולה כי "**מדגימה מידית סכין ... התקבלה תערובת חלקית של שלושה לפחות. לא ניתן לשלול את המנוחה אינעלם ... כתורמת העיקרית לתערובת. לא ניתן לשלול או לאשר את אטירסאו אינעלם (מוצג 7) כמקור לתערובת**".

78. עם זאת, לעניין הסכין יש חוות דעת של ט"א - ת/147 זיהוי ט"א של הנאשם על הסכין (הזהות מבוססת על התאמה ב- 12 נקודות השוואה רצופות לפחות).

79. ראו גם חוות הדעת של המומחה לעניין ט"א שסומנה ת/167 אשר מצאה זהות בין הטביעה שעל הסכין לבין טביעת אמת יד שמאל של הנאשם.

80. כעולה מדו"ח בדיקת זירת הרצח שסומן ת/35, הסכין נמצאה 125 מ' צפונית לזירה - ראו תמונות 11 עד 14. בנוסף, הבגדים של הנאשם נתפסו עם כתמי הדם - תמונות 18-21. נעשתה גם בדיקה של כפות ידי הנאשם עם תרסיס על פיה התקבלה תגובה כללית שמעידה שהוא החזיק כלי מתכתי - תמונות 25-27. הנאשם לבוש חולצה קצרה בגוון אפור, מכנסיים ארוכים בגוון בז', נועל סנדלים שחורות, חובש כובע מצחייה שחור, עונד שעון בצבע לבן על ידו השמאלית ועונד שרשרת זהב על צווארו - ראו תמונות 15, 16, 18, 20, 22, 23.

81. עדות השוטר אמיר שיח' - דוח המעצר שסומן ת/26, הודעת השוטר אמיר שיח' - ת/26א ודוח פעולה - ת/17. הנאשם נתפס בקרבת המקום הן מבחינת הזמנים והן מבחינת המרחק הפיזי.

82. הואיל ותמונה אחת שווה אלף מלים, ראיתי לנכון לצרף כאן שתי תמונות מזירת הרצח שנלקחו מדיסק תמונות מעבדה ניידת שסומן ת/35א'. תמונות שמראות את מקום הרצח, מקום מציאת הכיפה בזירה ומיקום הסכין שנתפסה במרחק של 125 מ' צפונית לזירה וזאת כלהלן:

מקום הרצח
שלולית הדם
+ תיק המנוחה

בקומה שניה גרה העדה גב' כהן

בקומה ראשונה גר העד בורדוגו

רח' הרב אריה לוין 14א

מקום מציאת הכיפה

מקום מציאת הסכין צפונית לזירת הרצח

רח' הרב אריה לוי 14א זירת הרצח

דיון והכרעה:

המסגרת הנורמטיבית:

83. נשאלת השאלה: האם המאשימה הרימה את הנטל להוכיח את התנאים הנדרשים לביסוסה של עבירת הרצח בכוונה תחילה, בהתאם לסעיף 300(א)(2) לחוק העונשין - ההחלטה להמית, הדם הקר (העדר קנטור) וההכנה, כמפורט בסעיף 301 לחוק העונשין - (ראו י. קדמי, "על הדין בפלילים - חוק העונשין", חלק שלישי, תשס"ו - 2006 (להלן: "ספרו של קדמי"), שם מעמ' 1102)?

יסודות עבירת הרצח:

84. לאחרונה נכנס לתוקפו חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019, שפורסם בספר החוקים ביום 10.1.19 (להלן: "התיקון").

85. הוראות התיקון נכנסו לתוקפן שישה חודשים מיום פרסומן - ראו (סעיף 25(א) לתיקון), קרי החל מיום 10.7.19. התיקון יצר מדרג בין עבירות ההמתה, השונה מזה שקיים בדין הישן.

86. נוסח התיקון החדש מבחין בין "הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם" שדינו מאסר עולם כעונש מירבי - (סעיף 300(א) בנוסחו החדש), לבין רצח **בנסיבות מחמירות** שדין מבצעו "מאסר עולם ועונש זה בלבד" - (סעיף 301א(א) לחוק בנוסחו החדש).

87. במקרה שלפנינו העבירה המיוחסת לנאשם בוצעה לפני כניסתו לתוקף של התיקון ולכן נשאלת השאלה: איזה דין חל על עבירה זו?

התשובה מצויה בסעיף 25 לתיקון:

25. תחילה, תחולה והוראות מעבר

(א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן - יום התחילה), והוא יחול על עבירות שבוצעו מיום התחילה ואילך.

(ב) על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינה יחולו הוראות סעיף 5(א) לחוק העיקרי; לעניין זה, בבואו לקבוע מהו הדין המקל על העושה, יבחן בית המשפט את מלוא ההסדר הקבוע בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה לעומת ההסדר שהיה קבוע בחוק העיקרי לעניין גרימת מוות ערב יום התחילה (להלן - הדין הישן).

(ג) ... "

88. בענייננו העבירה המיוחסת לנאשם לא בוצעה לאחר יום התחילה. היא בוצעה לפניו, וטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינו. על רקע זה, וכמצוות סעיף 25(ב) לתיקון, עלינו לפנות להוראות סעיף 5(א) לחוק העונשין הקובעות כך:

5. שינוי חיקוק לאחר עשיית העבירה

(א) נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה."

89. לכן, במקרה בו ביצע נאשם עבירה בטרם נכנס התיקון לתוקף, אולם בטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינו נכנס התיקון לחוק לתוקפו - יחול על הנאשם שהורשע בביצוע עבירת רצח, הדין המקל עמו.

90. עלינו לבחון אפוא את שאלת אחריותו של הנאשם בהתאם לדין הקודם, ולאחר מכן לבחון האם התוצאה יכולה להשתנות בהתאם לדין החדש. ככל שהדין החדש מקל עם הנאשם לעומת הדין הישן; שומה יהיה עלינו להחיל את הדין המקל.

בחינת יסודות העבירה בהתאם לדין הקודם:

91. סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין עובר לתיקונו קבע כך:

300. רצח

(א) העושה אחת מאלה יאשם ברצח ודינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד:

(1) ...

(2) גורם בכוונה תחילה למותו של אדם...

92. לצד סעיף 300(א)(2), קבע סעיף 301 לחוק העונשין עובר לתיקונו, כי:

"301 כוונה תחילה

(א) לעניין סעיף 300, יראו ממית אדם כמי שהמית בכוונה תחילה אם החליט להמיתו, והמיתו בדם קר, בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו.

...

(ג) כדי להוכיח כוונה תחילה אין צורך להראות שהנאשם היה שרוי בהלך נפש מסויים במשך זמן פלוני או תוך תקופה פלונית שלפני ביצוע העבירה או שהמכשיר שבו בוצעה הוכן בזמן פלוני לפני המעשה."

93. לשם הרשעה בעבירת הרצח על המאשימה להוכיח כי התגבשה החלטה להמית, ונעשו מעשי הכנה על ידי הנאשם להמית את המנוחה, מבלי שהיה מטעם האחרונה כל קנטור.

94. בעניינו, מסד ראיות המאשימה נוצק על שני אדנים: ראיות פורנזיות ועדי ראייה.

לעניין ההשלכות של הראיות הפורנזיות, קבע בית המשפט העליון בע"פ 2957/10 **אלאטרש נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.5.12), כי:

"כאשר עסקינן בבדיקות פורנזיות, הגישה המקובלת היא כי אין משמעות ראייתית לממצא שלילי בדבר היעדר סימנים, כמו למשל היעדר טביעות אצבעות, שכן משקלה של בדיקה פורנזית הוא בעל משמעות בהתקיים ממצא חיובי".

ראו גם ע"פ 3176/03 **ווחידי נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 6.6.07); ע"פ 502/10 **מחאמיד נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 22.10.2012); ע"פ 3834/10 **שמעון והבה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.3.13) (להלן: "והבה").

מכך, ברי שהחשיבות של הבדיקות הפורנזיות עולה כשהתוצאה חיובית; כאמור לעיל.

היסוד העובדתי:

95. שעה שאנו בוחנים את הראיות שלפנינו ניתן לקבוע באופן חד משמעי, ומעל לכל ספק סביר, כי הנאשם דקר את המנוחה מספר רב של דקירות שגרמו למותה.

96. כעולה מחומר הראיות שסקרתי לעיל, הנאשם נסע מלוד לחיפה, הגיע סמוך לבניין שבו מתגוררת המנוחה, כשהוא מצויד בסכין והמתין למנוחה ברחוב, פרק זמן לא קצר ובעת שהמנוחה חזרה ממקום עבודתה והתקרבה לבניין, התנפל עליה הנאשם ודקר אותה באמצעות הסכין שבה הצטייד, שמונה דקירות בצווארה, בגבה, במותנה, בכתפה, בעכוזה, ובפניה וכתוצאה ממעשיו נגרם מותה של המנוחה - הכל כפי שעולה מהראיות הפורנזיות שנפרסו לעיל ומעדותם של עדי הראיה ברדוגו וגב' כהן.

97. נוכחותו של הנאשם בזירת הרצח הוכחה מעל לכל ספק סביר ומסקנה זו משתלבת עם הראיות הפורנזיות המלמדות כי הנאשם הוא זה שדקר את המנוחה.

היסוד הנפשי:

98. כעת נעבור לבחינת התקיימות היסוד הנפשי בענייננו.

99. על מנת שיקום היסוד הנפשי, נדרש לבסס קיומה של החלטה להמית:

"ההחלטה להמית דורשת, הן הוכחה של חיזוי מראש של אפשרות התרחשותה של התוצאה הקטלנית או צפייתה על-ידי הנאשם, והן הוכחה של רצון הנאשם בהתקיימותה של התוצאה הקטלנית" - (ראו והבה, שם בפסקה 132).

100. ההחלטה להמית אינה חייבת להיות פרי תכנון ממושך מראש ואינה נדרשת להתגבש זמן רב לפני המעשה, היא יכולה **"גם להתגבש במהלכו של האירוע עצמו"** - ע"פ 2507/11 אוסקר נ' מדינת ישראל, (ניתן ביום 30.9.13) (להלן: "אוסקר").

היחסים בין הנאשם למנוחה בתקופה שקדמה לרצח:

101. מהעדויות שלפנינו עולה תמונה ולפיה מערכת היחסים בין הנאשם והמנוחה הייתה טעונה וזאת פרק זמן ניכר לפני שהמית אותה.

102. אחותה של המנוחה - העדה ד' העידה כי המנוחה סבלה מאלימות במשך שנים מצד בעלה, הנאשם, וחששה לחייה. העדה מסרה כי במהלך שיחות רבות שהתנהלו יומיום בין העדה למנוחה, המנוחה סיפרה לעדה על האיומים ששמעה מהנאשם, האלימות, המכות, קנאת הנאשם למנוחה ועל פנייתה למשטרה בתלונות נגדו. עוד מסרה העדה ד' כי בעקבות סכסוך בין המנוחה לבין הנאשם והתנהלותו האלימה כלפיה, הוגשה תלונה למשטרה, הנאשם נעצר למשך 5 ימים ושוחרר. העדה ציינה כי אירוע אחרון זה התרחש בערך כחודש ימים לפני יום הרצח.

103. גם אחותה הנוספת של המנוחה - העדה אסקדר העידה בפנינו כי המנוחה סיפרה לה על קנאת הנאשם מהמנוחה, על האלימות בה נהג כלפיה ועל האיומים מצד הנאשם לפגוע בה.

104. עדה זו חזרה על התנהלות הנאשם "המציקה" כלפי המנוחה ובעקבות זאת הוגשה תלונה למשטרה גם בשל החשד שהוא זה שחתך לה צינורות המים - עמ' 30 ועמ' 32 לפרוטוקול, ש' 1.

105. העדה הדגישה את ההטרדות הטלפוניות של הנאשם למנוחה כחודשיים לפני הרצח ובין השאר: **".. החיטוט לה בטלפון .."** ותמיד הציק לה בשאלות ביחס להודעות ולשיחות - עמ' 31.

המנוחה סיפרה לעדה על הקורה איתה בכל שיחה שניהלו ביניהן - עמ' 30 לפרוטוקול, ש' 21.

106. הנאשם המשיך בדרכו כנגד המנוחה גם לאחר שעזב את הבית ונהג להתקשר ולהציק לה כל ערב. התלונה הוגשה למשטרה משחשדה בו שהוא זה שחתך לה את צינור המים

ומשהמשטרה דרשה הוכחה, חשבה המנוחה להתקין מצלמה, אך לא הספיקה.

107. העדה סיפרה עוד כי נודע לה בדיעבד - לאחר הרצח, שהמנוחה החליפה את המנעולים מספר פעמים. הוא הדין ביחס למועד עזיבת הנאשם את הבית, קרי, נודע לעדה בדיעבד שבאוקטובר הוא עזב את הבית.

108. עוד אחות של המנוחה - הגב' ו.ז. מסרה בעדותה בפנינו כי התקיימה מערכת יחסים קרובה מאוד בינה לבין המנוחה וכי היא יודעת על המצוקה הקשה והתעללותו בה, האלימות מצד הנאשם כלפי המנוחה והאיומים של הנאשם להרוג את המנוחה.

109. זאת ועוד, העדה הנוספת - הגב' ס.מ. שהינה גם אחותה של המנוחה, סיפרה כי המנוחה תמיד פחדה וחששה מהנאשם שאיים עליה ונהג לחתוך לה את צינורות המים ולגרום לה נזק.

110. ראו גם הודעה - ת/168 של ס.א. שאליו פנתה המנוחה בעניין מצלמות אבטחה שביקשה להתקין. אמרה לו שבעלה עושה לה בעיות ובמשטרה המליצו לה להתקין מצלמות, הוא תיאר שיחה שהייתה ביום האירוע שהמנוחה אמרה לו שהיא מפחדת מהנאשם, שכשיראה אותה יהרוג אותה.

111. עו"ס מיכל ישראלי - ת/178 שמתארת כבר מ-2010 שהייתה אלימות, היו איומים ברצח וקנאה חולנית מצד הנאשם, כולל צו הרחקה כנגד הנאשם בינואר 2018 ומהתסקיר שנערך עלה הרושם שקיימת מסוכנות ממשית מצד הנאשם.

112. ת/179 - עו"ס איריס כהן התייחסה לכך שהמנוחה התלוננה שהוא - הנאשם, מטריד אותה בטלפון ומאיים שיפגע בה.

113. ת/182 - עו"ס הלה כנר מ-2010 דווחי אלימות, תלונות רבות כי המנוחה רצתה להתגרש.

114. ת/181 - עו"ס אלמנש וונדהי.

115. עדויות אלה מלמדות על כך שהמנוחה סבלה במשך שנים מאלימות ואיומים מצד הנאשם והביעה לא אחת חשש לחייה, כל זה מלמד על מניע של הנאשם ועל התעללות שיטתית ומתמשכת, גופנית ונפשית של הנאשם במנוחה.

תכנון והחלטה להמית:

116. הנאשם החליט להגיע מלוד לקריות, הוא הודיע למקום העבודה שהוא חולה - הודעה לא נכונה ואין בה כל אמת, הצטייד בסכין גדולה שהייתה בתיק, המתין למנוחה ליד בית מגוריה, פרק זמן לא קצר, בזמן שידע שהיא אמורה לחזור מהעבודה, ומשהגיעה התנפל עליה ודקר אותה דקירות רבות בכל חלקי גופה, ובעיקר בחלק גופה העליון, חרף צעקות הכאב של המנוחה ופניית השכנים לנאשם להפסיק לדקור אותה, הוא המשיך לדקור אותה עד שלמעשה התמוטטה.

על הדרך בה הנאשם דקר את המנוחה והתנהלותו במהלך דקירת המנוחה, היטיבה גב' כהן לתאר זאת בדברים הבאים:

"הוא דקר אותה באדישות מאוד, כאילו הוא לא התאמץ אפילו ... הוא דקר אותה בכיף כזה כאילו נחת רוח, זה לא בן אדם שעשה הוויות (צ. ל. עוויות, כנראה) בפנים או משהו, הוא דקר אותה בכיף כזה" - עמ' 78 לפרוטוקול, ש' 26-28.

העדה הגב' כהן תיארה את הדוקר כמי שעשה את המעשה כשהוא עם "פנים...מאוד רגועות" - עמ' 79 לפרוטוקול, ש' 26. התנהלות זו, מלמדת על קיומן של דרישות החוק הישן וגם התיקון החדש - קרי, קיום רכיבי העבירה של רצח בכוונה תחילה.

על פי "חזקת הכוונה", אדם מתכוון, בדרך כלל, לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו - לעניין זה ראו ע"פ 8667/10 ניג'ם נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 27.12.12), שם נכתב:

"בהעדר יכולת להתחקות אחר נבכי נפשו של אדם, ומשהחלטה להמית הריהי מחשבה סובייקטיבית של נאשם, שלא תמיד ניתן להוכיחה בראיות ישירות, נעזרים בתי המשפט ב"חזקת הכוונה", אשר מניחה כי "אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו"... חזקה זו נובעת מן ההנחה שמי שגרם למותו של אדם על-ידי מעשה אשר על-פי טיבו מיועד לגרום לתוצאה קטלנית, גם התכוון בתוככי-נפשו להביא לתוצאה טבעית זו, שהיא פועל יוצא ממעשהו. באמצעות חזקת הכוונה ניתן להוכיח הן את צפיית האפשרות להשגת התוצאה הקטלנית, הן את רצון הנאשם כי תוצאה זו תתממש. לעתים די בהצטברותם של מאפיינים אובייקטיביים אחדים, כגון הכלי ששימש לגרימת החבלה ומיקום החבלה בגוף המנוח, כדי להסיק מסקנה באשר לכוונת הנאשם. חזקה זו מבוססת על ניסיון החיים; היא אינה חלוטה, ודי בכך שהנאשם יעורר ספק סביר בראיות המקימות את החזקה, על מנת להפריכה".

עוד נקבע כי:

"לצד חזקה זו, גיבשה הפסיקה מבחני עזר היכולים ללמד על קיומה של החלטה להמית, על פי מכלול נסיבות האירוע. בין היתר נשקלים מספר הפגיעות בגוף המנוח, מיקומן, הכלי שבו נעשה שימוש, צורת המעשה, ומבחנים נוספים הנסמכים על ראיות נסיבותיו ... בנוסף, ניתן למצוא חיזוק למסקנה כי התקיימה החלטה להמית בהתנהגות העושה לאחר המעשה ... בסופו של יום, ההכרעה בשאלה אם הייתה או לא הייתה החלטה להמית אינה נוסחה מתמטית אלא תלויה היא במכלול הנסיבות" - (ראו ע"פ 1159/13 מיכלוב נ' מדינת ישראל (ניתנה ביום 6.11.16), שם בפסקה 22).

117. בנסיבות המקרה הנוכחי, הראיות שבפנינו מבססות כוונה להמית - כוונה ברורה, חד משמעית ונחרצת.

118. חזקת הכוונה עוצמתית במיוחד בנסיבות העניין. מספר הפגיעות והדקירות שהנאשם ביצע כלפי המנוחה היו רבות - הן כוונות למקומות רגישים וחיוניים בגופה - ראו התיעוד הרפואי

אודות המנוחה, כאשר יודגש שבבדיקת גופת המנוחה ובנתיחתה נמצאו שמונה פצעי דקירה במקומות רגישים בגוף: שניים בצוואר מימין; שניים בגב משמאל; אחד במותן ימין; אחד בצוואר משמאל; בסנטר; בעכוז משמאל ובכתף השמאלית.

יוצא אפוא, כי הכלי שבו נעשה שימוש (הסכין הדקה והארוכה), מספר הדקירות, עוצמתן ומיקומן מלמדים על הכוונה שנלוותה למעשי הנאשם - לעניין זה ראו פסק דין **אוסקר**, שם בפסקה כ"ט.

119. חזקת הכוונה לא נסתרה בשום צורה ואופן על ידי הנאשם.

120. מכל מקום, די בכל הראיות האחרות שהוצגו לעיל כדי לבסס את יסוד ההחלטה להמית וזאת מעבר לכל ספק סביר.

יסוד ההכנה:

121. יסוד ההכנה מוגדר בסיפא לסעיף 301(א) לחוק העונשין באופן הבא:

"...ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו".

122. יסוד זה דורש הכנה עצמית פיזית של הנאשם לשם מימוש כוונתו להמית, לרבות הכנת אמצעי המיועד לצורך ההמתה - ראו ע"פ **6671/01 וחידי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(5) 76, 95; כן ראו דנ"פ **1042/04 דוד ביטון נגד מדינת ישראל**, סא(3) 646, שם נקבע כי:

"ברשימה ארוכה של פסקי דין נקבע כי יסוד ה"הכנה" הוא יסוד פיזי טהור. עם זאת, אופיו הפיזי של מעשה ההכנה בא ליישם את מהותו של יסוד ה"הכנה", אשר נועד לשלול את אופייה הספונטני של הכוונה ואשר נועד להצביע על כוונת קטילה שבאה מתוך שיקול וישוב דעת. לעתים הוא קודם בזמן למעשה ההמתה עצמו; לעתים הוא שלוב במעשה ההמתה, "עד שכמעט אין פסק זמן ביניהם, ולעתים אין הם ניתנים להפרדה" ... הנשיא אגרנט עמד בפרשת בנו על הפסיקה שנתנה ליסוד ה"הכנה" פירוש פיזי טהור, בציינו:

"הרעיון הטמון בפירוש האמור הוא, שאם עשה הנאשם פעולה (או פעולות) של הכנה לשם הגשמת מזימתו הקטלנית - כגון, הזדיין בכלי מסוכן, ארב לקרבן במקום סתר, אסף מידע לצורך תכנון מעשהו הקטלני וכו' - משמע, שהוא חשב ושקל לפני שהחליט להרוג. יש להבין שהמחוקק התחשב כאן בנסיין, המלמד כי בהרבה מקרים, אם לא ברובם המכריע, קשה 'לחדור לפני האדם'... עד כדי שאפשר להיווכח אם כוונת הנאשם לגרום למות הקרבן נוצרה מתוך שיקול וישוב הדעת, או שמא היתה זו רק החלטה רגעית-ספונטנית... בנקטו את הלשון 'לאחר שהכין את עצמו להרוג', התכוון המחוקק להתוות מבחן מעשי-חיצוני המשמש כדי לקבוע אם רצון הקטילה נוצר מתוך שיקול וישוב דעת (להבדיל מרצון שנוצר באופן ספונטני), הוא המבחן של עשיית פעולה או פעולות, שמטרתן להכשיר את ביצוע המזימה הקטלנית ואשר בכוחן להעיד כי אכן, שקל הנאשם מראש את תוצאות מעשהו"

(שם, עמ' 571).

123. בית המשפט העליון חזר לא אחת על הקביעה לפיה די בשליפת סכין לעבר הקורבן ונעיצתו שוב ושוב בגופו, על מנת שיסוד ההכנה יתקיים:

"...מעט שהחזיק בסכין, הפנה אותו המערער לעברה של המנוחה ונעץ את הסכין בגופה שלושים ושתיים פעמים. דומה כי גם בהפניית הסכין לעבר המנוחה היה כדי למלא את יסוד ההכנה; ועל-כל-פנים, נעיצת הסכין בגופה, שוב ושוב, מעידה על הכנה" - (ע"פ 2534/93 מליסה נגד מדינת ישראל, נא(2) 597, שם בעמ' 61).

124. ככלל, יסוד "ההכנה" מהווה שלב נפרד מיסוד "ההחלטה להמית". עם זאת, נפסק: **"לא אחת ההחלטה להמית ומעשה הכנה להמתה שלובים ואחוזים זה בזה, ואלה יחדיו עשויים להתמזג עם מעשה ההמתה עצמו עד שאין פסק זמן נראה לעין בין זה לזה"** - (ע"פ 759/97 אליאבייב נגד מדינת ישראל, נה(3) 459, שם בעמ' 470).

"...ההלכה, שלפיה אין צורך שההכנה תתפוס שיעור זמן מסוים והיא יכולה להתגבש מניה וביה ואפילו תוך הזמן הקצר ביותר, היא כה מושרשת, שמן הראוי לא להרהר אחריה" - (ע"פ 299/81 טטראשוילי נגד מדינת ישראל, לו(1), 141, שם בעמ' 147).

125. ההכנה יכולה להיעשות עובר למעשה ההמתה, או למעשה להוות חלק בלתי נפרד ממנו, ובענייננו: **נטילת הסכין, הנפתה, ודקירת המנוחה שוב ושוב** - ראו עדות גב' כהן בסעיף 47 ו- 50 להכרעת הדין, די בכל אלה כדי להוכיח יסוד זה - (ראו והשוו לעניין זה ע"פ 2458/11 סולוביוב נגד מדינת ישראל, (ניתן ביום 7.1.14); ע"פ 1310/12 שוורצמן, (ניתן ביום 3.11.14)).

126. במסגרת השלב הנוסף הנדרש כחלק מהיסוד הנפשי בעבירת הרצח בכוונה תחילה, המאשימה בענייננו וכעולה מהראיות, הוכיחה כי עובר לביצוע מעשה ההמתה, הנאשם לא קונטר על ידי המנוחה, ולמעשה, לפי סעיף 301(א) לחוק העונשין, הנאשם המית את המנוחה בדם קר, בהיעדר התגרות בתכופ למעשה, וכאשר יכול היה לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו.

127. ההלכה קובעת כי כדי שיתקיים יסוד ההכנה אין צורך בתכנון מראש וכי שליפת סכין לשם דקירה מהווה פעולת הכנה - לעניין זה ראו ע"פ 2534/93 **מליסה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(2) 597, 610 (1997), שם נקבע כי:

"גם בהפניית הסכין לעבר המנוחה היה כדי למלא את יסוד ההכנה; ועל-כל-פנים, נעיצת הסכין בגופה, שוב ושוב, מעידה על הכנה"

עוד נקבע בע"פ 2760/14 **אוחיון נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 7.10.15), כי:

"יסוד ההכנה יכול לבוא אף בצמוד למעשה ההמתה, ואף להיבלע בתוכו"

128. בעניינו של הנאשם, כלי הקטילה - הסכין הדקה והארוכה, הוכנה מראש, כך שיסוד ההכנה מתקיים. לענין זה די אם נפנה לעדות ברדוגו שמסר כי הנאשם המתין למנוחה, כשהיה מצויד בסכין. מה גם, כעולה מדוחות הצפייה - ת/86, ת/88, ניתן לראות שהנאשם עלה לרכבת בלוד בשעה 14:48 וירד בתחנת מוצקין ב-16:42, כלומר ניתן לראות שהנאשם עשה מסלול ארוך מהעיר לוד, הגיע בשעות אחה"צ למקום מגורי אשתו - המנוחה, והמתין לה זמן לא קצר, עד לחזרתה מעבודתה, זאת כי הוא ידע שהמנוחה מסיימת עבודתה בשעות אלה וחוזרת לביתה.

129. נוכח כל האמור לעיל, ניתן לקבוע כי בעניינו של הנאשם התקיים היסוד הנפשי הנדרש לשם הטלת אחריות וחייבו בדין בעבירת רצח בכוונה תחילה, בהתאם להוראות סעיף 300(א)(2) לחוק הישן.

זכות הנאשם להיוועצות עם עורך דין:

130. השוטר אמיר שיח' בעדותו בפנינו מסר כי הודיע לנאשם שהוא עצור בגין דקירה והוא גם הודיע לו על זכויותיו - עמ' 71 לפרוטוקול מיום 17.12.18, ש' 32. עוד הודיע העד לנאשם על זכותו להתייעץ עם עו"ד וכי **"כל מה שיש לו לומר זה ישמש נגדו ראיה בבית משפט"** - עמ' 72 לפרוטוקול מיום 17.12.18, ש' 7. מה גם, הנאשם הסכים לעריכת חיפוש עליו - ש' 9.

131. זאת ועוד בהודעתו במשטרה - ת/26א אישר העד אמיר שיח' כי הוא הודיע לנאשם שהוא עצור ושהוא יכול להתייעץ עם עו"ד ושכל מה שיגיד ישמש כראיה כנגדו - שם ש' 22-24. עוד מסר העד בהודעתו במשטרה כי הנאשם הסכים לחיפוש - ש' 32.

132. גם השוטר ויזמן אברהם הגיע למקום לאחר שהתקבל דיווח על מעצר החשוד - ת/22. הוא ראה סימני דם על המכנסיים, ביד ובמרפק, הוא מציין שהחשוד הוכנס לניידת של אייזנקוט. הוא עצמו ביצע חיפוש אחר הסכין באזור רח' אריה לוי ואיתר את הסכין שעליה כתמי דם - ראו פרטי הטיפול באירוע בעמ' 2 מ-ת/22.

133. דוד אייזנקוט מתייחס לכך שהוא ניגש לנאשם, הוא הבין שהנרצחת זו אשתו, ציין שהשוטרים שהיו בזירה לפניו הודיעו כבר לחשוד שהוא עצור וגם הוא הודיע לו - ראו ת/20. העד הכניס את החשוד לניידת והחשוד הצביע לו על כיוון המקום בו נמצאת הסכין, הוא מציין שהכיר את המנוחה, שהיה מגיע לתת לה מזון ובאותו יום אמר שהיה בדרך אליה. הוא ציין שהחשוד אמר לו שהוא 10 שנים חי לבד וסובל.

134. בדוח ביקור בזירה מיום 10.6.18 שסומן ת/29 ציין משה ברבלטה שהגיע לזירה:

"קיבלתי בקשה מהקצין דוד קלי לבצע שחזור הובלה והצבעה עם החשוד, למקום הגיע שוטר סיור מתחנת חיפה סולומון ונדהמו לצורך תרגום. הכנסנו את החשוד לניידת של סיור חיפה ואני יחד עם השוטר מסיור חיפה ואיש מז"פ מעבדה ניידת שצילם את השחזור התחלנו בהקראת האזהרה לחשוד, תוך כדי שהחשוד מסר כי הוא מבין על מה השחזור הזהרתי אותו כחוק... בסיום מסרתי לו כי זכותו להיוועץ עם עורך דין ואז אמר לי החשוד

כי הוא רוצה להתייעץ עם העורך דין. בשלב זה עצרתי את ההובלה וההצבעה כדי שהחשוד יקבל את זכויותיו ליעוץ, תוך כדי כך כשכל ההליך מצולם שאלתי את החשוד האם מוכן להסביר היכן הסכין אתה השתמש נמצאת, וזאת כדי למנוע מצב שבו תפגע או תעלם הראיה ושוב הסברתי לו את הדברים כאשר כל ההליך מצולם. החשוד מסר לי שכן והצביע מתוך הרכב לעבר שטח פתוח ברחוב אריה לויין בין תחנת הדלק לבין בית הספר של חב"ד ואכן הסכין אותרה במקום וטופלה ע"י מעבדה ניידת. בסיום ההליך החשוד נלקח לתחנה להמשך טיפול"

בעדותו בבית משפט, חזר העד ברבלטה על הנאמר בדוח הביקור בזירה הנ"ל והדגיש כי בתחילת ההובלה נשאל הנאשם אם ברצונו להתייעץ עם עורך דין והנאשם הביע רצונו בכך, אך בהמשך נשאל אם הוא מוכן להצביע איפה הושלכה הסכין והנאשם הסכים לכך. כשנשאל העד מדוע בכל זאת ביקשו מהנאשם להצביע על מיקום הימצאות הסכין, הוא ענה "מדובר בשטח פתוח אנחנו פחדנו שתעלם הסכין אז אני חזרתי לתוך הרכב ושאלתי אותו אם הוא מוכן להצביע מתוך הרכב לאיפה, איפה הסכין נמצאת, הוא הצביע על שטח פתוח שנמצא בין שני בניינים ופשוט יצאו לסרוק, אני נשארתי איתו ליד הרכב, יצאו לסרוק ואיתרו את הסכין" - עמ' 58 לפרוטוקול מיום 25.3.19, ש' 10-13. בהמשך מסר כי "הוא רצה להתייעץ עם עורך דין ושאלתי אותו שוב הפעם, אני מבין את הסוג של הבעייתיות הזאת אבל עוד הפעם בין הרצון להגיע למוצג שאנחנו עלולים לאבד אותו והוא משמעותי מאוד זאת הייתה מערכת השיקולים..". - עמ' 59 לפרוטוקול, ש' 3-5.

135. צפייה בדיסק הובלה והצבעה של הנאשם שסומן ת/33א, מראה כי לפני ההצבעה הוקראו לנאשם זכויותיו והוזהר כחוק והדברים תורגמו לו ע"י השוטר סולומון, וכשנשאל אם ברצונו להתייעץ עם עורך דין, השיב הנאשם בחיוב וביקש עו"ד, אז הופסקה הפעולה של הובלה והצבעה, יחד עם זאת, נשאל הנאשם, לאחר מכן, אם בשלב הזה, כשהם עדיין נמצאים קרוב לזירת הרצח, מוכן הנאשם להראות להם איפה נמצאת הסכין, הנאשם הסכים ואמר כי זרק את הסכין "שם" בשטח הפתוח (כשהוא מצביע בראשו לאיזה כיוון, בהיותו עדיין בתוך הרכב המשטרתי). עד לכאן הופסק התיעוד המצולם. לאחר מכן ובהמשך התיעוד מודיע החוקר ברבלטה לנאשם בתוך הרכב המשטרתי כי הסכין אותרה בשטח ואם יש לו מה להגיד בעניין הזה, אז מסר הנאשם כי המנוחה זרקה אותו ברחוב וכי היא בגדה בו והוא כבר עשר שנים בארץ ואינו שמח. הנאשם סירב לחתום על התיעוד שצולם בדיסק ההובלה והצבעה וביקש קודם לכן לראות עורך דין, לכן הפעולה של הובלה והצבעה הופסקה.

136. בדוח הפעולה של השוטר וונדהי סלומון - ת/23 ציין השוטר כי הוא היה בניידת, תרגם דברי הנאשם, ציין שהנאשם הצביע על כיוון זריקת הסכין ושהנאשם צפה בסרט וסיפר לו שהוא סבל 10 שנים, אשתו זרקה אותו לרחוב וגם אמר שהוא חושב שיש לה חבר שרושם לה הודעות בטלפון.

137. אכן, על חוקרי המשטרה להקפיד בשמירה על זכויות הנחקר ובין היתר, זכות ההיוועצות של הנחקר; הקפדה יתרה, אשר ביטוי לה יינתן, הן בהצגתה בפני חשוד הנתון בחקירה והן בהפעלתה על פי המתווה שנקבע בסעיף 34 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עמוד 27

מעצרים), התשנ"ו-1996.

138. הזכות להיוועץ בעורך דין ולהיות מיוצג על ידו נמנית עם מופעיה המובהקים של הזכות להליך הוגן - (ראו ע"פ 5121/98 **טור' רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי**, פ"ד סא(1) 461 - להלן: "**הלכת יששכרוב**"), פסקה 66).

139. הסנגור הפנה להלכת יששכרוב וטען כי ראוי לפסול הודאה שניתנה תוך פגיעה קשה בזכויותיו של חשוד. כאן המקום לציין כי בעניין יששכרוב היה מדובר בעבירה קלה של החזקת סם לשימוש עצמי ולא בעבירה של רצח, כמו במקרה שלפנינו. לכן האינטרס הציבורי לחשיפת האמת ובמלחמה נגד עבריינות זו; הינו רב ביותר ויש להשתמש בכל דרך ראויה וחוקית לחשיפת האמת, להוכחת אשמתו של נאשם ולמיצוי הדין עמו, וכמובן, מבלי לפגוע בזכויותיו.

140. בית המשפט העליון כבר דן בעבר בסוגיה של פגישת החשוד עם עורך דין בהקדם האפשרי ונקבע כי "**העלאת בקשה מצד העצור להיפגש עם עורך-דין אין משמעה בהכרח הפסקת הליכי החקירה המשטרתיים על אתר. עוד נקבע, כי בזמן הביניים שבין העברת בקשת העצור לעורך-דינו לבין הגעת עורך-הדין לתחנת המשטרה, ניתן להמשיך בחקירה ואין צורך בהחלטה מנומקת בכתב של קצין החקירה על דחיית המפגש עם עורך-דין, כאמור בסעיף 29(ד) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] ... יצוין כי כיום קובע סעיף 34(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), שהחליף את סעיף 29(ג) הנ"ל, כי אם ביקש עצור להיפגש עם עורך-דין יאפשר זאת האחראי על החקירה "ללא דיחוי" אלא אם מתקיים סייג המאפשר את דחיית המפגש ביניהם" - ע"פ 5203/98 **חסון נגד מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 274, שם בעמ' 282.**

141. בענייננו, משנודע לנאשם על זכותו להיוועץ עם עורך דין, ומשהביע הנאשם רצונו להיוועץ עם עורך דין, הפסיק החוקר את מהלך ההובלה וההצבעה כדי שהנאשם יקבל את זכויותיו ליעוץ, יחד עם זאת, ובמהלך ההמתנה להגעת עורך הדין, נשאל הנאשם אם הוא מוכן להראות היכן נמצאת הסכין שהשתמש בה. הנאשם הסכים לכך והצביע מתוך הרכב לעבר שטח פתוח ברחוב אריה לווין בין תחנת הדלק לבין בית הספר של חב"ד ואכן הסכין אותרה ונתפסה.

142. בע"פ 8219/13 **אחמד סרחאן**, (ניתן ביום 15.9.14), לא נפסלה הודאת המערער גם כאשר לא הוזהר כדין ולא הועמד על זכותו להיוועץ בעורך דין ונקבע כי "**יהא כאשר יהא דינה של ההודאה, הרי שגם בלעדיה ישנן ראיות מספיקות לביסוס אשמתו של המערער**". בענייננו הודיעו לנאשם על זכותו להיוועץ עם עו"ד.

מה גם, לא הועלו שום טענות מסוג זה במהלך המשפט ולא התבקש בית המשפט לפסול מוצגים או ראיות, ורק בשלב הסיכומים ביקש הסנגור לפסול את הראיות החפציות והודאת הנאשם שלטענתו ניתנה תוך פגיעה בזכויותיו.

143. בע"פ 5956/08 **סלימאן נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 23.11.11), נקבע:

"אין הכרח כי אי מתן הודעה כדין לנאשם בדבר זכות השתיקה או בדבר זכות ההיוועצות בעורך דין לבדן תוביל לפסילת ההודאה, אלא, נערך מבחן פרטני באשר להשפעת הפגיעה בזכות הנחקר על חופשיות רצונו ועל משקל ההודאה שמסר. על רקע חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, נקבע בהלכת יששכרוב כי הודאה יכולה ותיפסל על פי סעיף 12 לפקודת הראיות אם הוכח כי היא נגבתה תוך "פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומית הרצון ובחופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו בחקירה" (הלכת יששכרוב בעמ' 519). ההגנה על רצונו החופשי של הנאשם הפכה לתכלית עצמאית, שפגיעה בה עלולה להביא לפסילת קבילותה של ההודאה".

144. השאלה העומדת להכרעה בענייננו הינה, אם הפגיעה בזכות ההיוועצות היתה חמורה ובלתי מידתית באורח שפגע בזכות הנאשם להליך הוגן, תוך הפרת זכות השתיקה הקנויה לו?

145. בחינת העובדות מלמדת, כי לא אלו פני הדברים. הגם ששומה היה על חוקרי המשטרה לנהוג ביתר זהירות והקפדה על שמירת זכות ההיוועצות של הנאשם עם עורך דין, הרי שאין בהתנהגות המתוארת, משום פגיעה חמורה ובלתי מידתית בנאשם.

146. בענייננו, אומנם היתה פגיעה בזכות ההיוועצות של הנאשם בעורך דין, יחד עם זאת, לטעמי, הפגיעה לא הייתה חמורה וקיצונית באורח שהיה בה כדי פגיעה באוטונומית הרצון החופשי של הנאשם או פגיעה חמורה בתקינותו של ההליך.

147. הנאשם בכל הודעותיו במשטרה השיב "**לא יודע**" "**לא זוכר**", ועל כן, אין לדעת כיצד השפיעה עליו הפגיעה בזכות ההיוועצות בעורך דין, טענה שנטענה רק בסיכומים.

לטעמי; לכאורה, מדובר בפגיעה בזכויות חשוד - הנאשם בענייננו, לא חמורה ולא בלתי מידתית. מה גם, המוצגים בתיק והודעותיו של הנאשם הוגשו לבית המשפט בהסכמת הסנגור ומבלי שהביע כל התנגדות לכך.

לעניין הגשת ראיה לא קבילה, שהוגשה בהסכמה לבית המשפט - ראו ע"פ 6913/04 **ציין בן סימון נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 4.9.06).

148. זאת ועוד, ראוי לציין כי על הסכין שאותרה בזירה נמצאו טביעות אצבע של הנאשם והדם שנמצא על מכנסיו וחולצתו נתגלה כדמה של המנוחה ולראיות אלה מצטרפות אליהן ומשתלבות איתן, ראיות נוספות, לרבות הראיות הפורנזיות, עדותם של שני עדי הראיה, המקום בו נתפס ונעצר הנאשם, בסמוך מאוד לזירת הרצח ומיד אחרי התרחשותו, מבלי שהנאשם ייתן הסברים לכל הראיות הפורנזיות שקושרות אותו לאירוע.

מכאן שדין טענות הנאשם בעניין הנ"ל להידחות ואציע לחברי לדחותן.

האם יש בתיקון החדש לחוק העונשין כדי להקל עם הנאשם?

149. על פי הדין החל על עניינו של הנאשם - דינן של עבירות ההמתה לפני התיקון, הצליחה המאשימה להוכיח את אחריותו מכוח סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, וזאת מעל לכל ספק סביר.

150. במקרה שלפנינו, עניינו של הנאשם נופל לגדר עבירת ה- "רצח בנסיבות מחמירות" לפי התיקון החדש ואלו נימוקיו:

סעיף 301א לחוק העונשין בנוסחו החדש קובע כדלקמן:

301א רצח בנסיבות מחמירות

(א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד:

(1) המעשה נעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית.

(6) הקורבן הוא בן זוגו והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו, גופנית או נפשית...."

151. הנה כי כן, ככל שעניינו של הנאשם שלפנינו נופל לגדר סעיף זה, הרי שבדומה לדין הישן יהיה מקום להטיל עליו עונש החובה בעבירות אלו והוא מאסר עולם ועונש זה בלבד.

152. המקרה המובהק שבו מתקיימת נסיבה מחמירה הוא מקרה בו תכנן הממית את מעשה ההמתה מראש. יחד עם זאת סעיף 301א(1) לחוק אינו מחייב תכנון. די בקיומו של "הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית".

153. לעניין זה ראוי להפנות לדברי ההסבר שנלוו להצעת החוק הממשלתית שעמדה בבסיס התיקון - הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (עבירות המתה), התשע"ו-2015 ה"ח 166 (להלן: "הצעת החוק"), שם נכתב:

"מוצע לקבוע כנסיבה מחמירה מצב שבו המעשה נעשה לאחר תכנון או הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית. זהו מקרה מובהק שמבטא חומרה מיוחדת. יודגש, כי לא מדובר אך במקרים של התנקשות המתוכננת זמן-מה מראש, אלא במקרים שבהם הממית שקל והחליט לקטול את קורבנו, להבדיל ממקרים שבהם הרצון להמית נוצר באופן ספונטני ובלהט הרגע.

החוק הקיים ביקש לבטא רעיון זה באמצעות המונח "כוונה תחילה"... מוצע לנסח מחדש רעיון זה, כדי שמקרים של המתה בכוונה שנוצרה באופן ספונטני, כגון לאחר קנטור סובייקטיבי ששלל תכנון ושקילה, לא יכנסו בגדר החלופה המוצעת בפסקה (1)" (שם, בעמ' 170).

154. במקרה שלפנינו מתקיימות נסיבות מחמירות במובנו של התיקון החדש. מאפייניו של מעשה הרצח אותו ביצע הנאשם (בהתאם לדין הישן) ממקמים אותו במדרג העליון בחומרת

העבירה (לפי הדין החדש). ובנוסף, אין עומדת לו הגנת הקנטור גם לא בנוסחה החדש, או דין מקל אחר.

155. זאת ועוד, בענייננו, ניתן ללמוד על "כוונת הקטילה" שהתייחס אליה המחוקק בדברי ההסבר להצעת החוק, מ- כלי ההמתה שנבחר, שימוש בסכין לשם דקירת המנוחה, מספר הדקירות שבוצעו ומיקומן, יכולים אף הם לבסס שקילה וגיבוש החלטה להמית - ראו והשוו גישת הפסיקה לעניין "כוונת קטילה" בספרו של קדמי, בעמ' 1113.

156. זאת ועוד, מעשיו של הנאשם מקיימים גם את עבירת ההמתה המכונה "עבירת רצח בנסיבות מחמירות" לפי סעיף 301א(א)(1) לתיקון, כדלהלן:

"הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות לעיל, דינו מאסר עולם ועונש זה בלבד, '(6) הקורבן הוא בן זוגו והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו, גופנית או נפשית...."

157. במקרה שבפנינו, המנוחה הייתה בת זוגו של הנאשם ומעשיו של הנאשם, כפי שהוכח בראיות נעשו לאחר התעללות מתמשכת בה, גם פיזית וגם נפשית.

158. נוכח כל האמור, הראיות בענייניו של הנאשם מראות כי הן על פי הוראות הדין הישן והן על פי הדין החדש, דינו אחד - מאסר עולם חובה ועונש זה בלבד.

חרף זאת, אבחן את נסיבות מקרה זה בהקשר לתיקון החוק; קרי, התיקון החדש:

159. סעיף 300א(ב) לתיקון החדש קובע:

301א רצח בנסיבות מחמירות

(א) הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד:
... (1)

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), התקיימה נסיבה מחמירה כאמור באותו סעיף קטן, אך מצא בית המשפט, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, כי מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלן המעשה אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במיוחד, רשאי הוא להרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיף 300.

160. כעולה מהוראת סעיף 300א(ב), רשאי בית המשפט, בהתקיים נסיבות מיוחדות, לסטות מעונש החובה הנלווה לסעיף 301 לחוק, ולמקם את עניינו של הנאשם בממלכתו של סעיף 300 לתיקון החדש.

161. בדברי ההסבר לתיקון לחוק, בהתייחס לנוסחה דאז של הנסיבה המוצעת, נכתב כי:

"העבירה של רצח בנסיבות מחמירות מונה כאמור את מצבי ההמתה החמורים ביותר במדרג עבירות ההמתה, שבהם המעשה מבטא דרגה גבוהה במיוחד של אשמה, ועל כן ראוי כי העונש שייגזר בגין מעשים אלה יהיה העונש החמור ביותר, עונש המבטא את

הערך העליון של קדושת חיי אדם ואת הפגיעה הקשה ביותר בערך זה במעשי ההמתה במקרים אלה, קרי - מאסר עולם חובה.

עם זאת, קיים קושי בתיחום מדויק מראש של עבירת הרצח בנסיבות מחמירות באמצעות נוסחה משפטית או קביעת נסיבות מסוימות. ייתכנו מקרים פרטניים שנסיבותיהם הייחודיות לא ילוו בדרגת האשמה החמורה המאפיינת את העבירה המוחמרת, אך שהתקיימה הנסיבה המחמירה שקבע המחוקק. במקרים חריגים אלה, לא מוצדק להרשיע את העושה בעבירה של רצח בנסיבות מחמירות ולתייגו באופן זה.

על כן, מוצע לאפשר לבית המשפט, במקרה שבו מצא כי התקיימו נסיבות מיוחדות שבשלן המעשה (הנופל בגדר עבירת הרצח בנסיבות מחמירות) אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במיוחד, ומנימוקים מיוחדים שיירשמו, להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח לפי סעיף 300 לחוק בתיקונו המוצע, ולא בעבירה של רצח בנסיבות לפי סעיף 300א לחוק כנוסחו המוצע.

יודגש כי סמכות זו של בית המשפט מוגבלת, על פי המוצע, לנסיבות שבהן המעשה אינו מבטא דרגת אשמה חמורה במיוחד, ואינה מאפשרת לבית המשפט לשקול שיקולים נוספים, חיוניים לנסיבות המעשה, שיש בהם כדי להפחית מאשמתו של הנאשם, כגון נסיבותיו האישיות של העושה" - שם, בעמ' 173-174.

162. כמצוות המחוקק, רשאי בית המשפט על פי תיקון 137, להרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיף 300 על אף התקיימותה של "נסיבה מחמירה" וזאת אם בית המשפט מצא כי "מתקיימות נסיבות מיוחדות", ובלבד שיפורטו ויבואו "נימוקים מיוחדים שיירשמו", ושיראו כי המעשה אינו מבטא דרגה גבוהה וחמורה של אשמה.

163. בחינת נסיבות המעשה שלפנינו מעלה כי הן משקפות דרגת אשמה חמורה במיוחד. מדובר במעשה רצח של בת זוג, מעשה אכזרי ביותר, כוחני וברוטלי. מערכת היחסים שבין הנאשם למנוחה כעולה מהעדויות לא הייתה קלה, בלשון המעטה, כך שאין מקום להקלה באמצעות סעיף 300א(ב) לחוק העונשין. מה גם, הדבר לא נטען, נזכיר שעמדת הנאשם היתה הכחשה טוטאלית של קשר לאירוע ההמתה של המנוחה.

164. לאחר שעיינתי בחוות דעת חברי השופט י. ליפשיץ ביחס לראיה הפורנזית - הסכין והממצאים שנמצאו עליה אומר שדעתי אינה כדעתו ודי אם אפנה לחלק הדין בעניין בחוות דעתי. אוסיף ואדגיש כי עצם הפגיעה בזכות ההיוועצות אינה מובילה, מניה וביה, לפסילת ההודיה ובהקשר הזה אפנה להלכת ישכרוב, שאימצה את דוקטרינת הפסילה הפסיקתית הקובעת כי:

"ראיה שהושגה שלא כדין תיפסל, אם קבלתה במשפט תיצור פגיעה מהותית בזכות להליך הוגן שלא על-פי גדריה של פיסקת ההגבלה. לשון אחר; לשם פסילתה של ראיה שהושגה שלא כדין נדרש כי קבלתה במשפט תפגע בהגינות ההליכים כלפי הנאשם - פגיעה שהיא משמעותית, לתכלית שאינה ראויה ובמידה שעולה על הנדרש" - שם, פסקה 36.

יש לציין כי בית המשפט העליון בהלכת יששכרוב הצביע על שלוש קבוצות עיקריות של שיקולים הרלוונטיים לשאלה אימתי קבלתה במשפט של ראיה שהושגה שלא כדין, תפגע פגיעה משמעותית בזכותו של הנאשם להליך הוגן שלא לפי גדריה של פסקת ההגבלה ושלוש הקבוצות הן:

(א) אופייה וחומרתה של אי החוקיות שהייתה כרוכה בהשגת הראיה; (ב) מידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסול על הראיה שהושגה; (ג) הנזק מול התועלת החברתית הכרוכים בפסילת הראיה.

165. בענייננו, אומנם היתה הפרה של זכות ההיוועצות, הרי אין לומר כי הפרה זו הובילה לפגיעה מהותית ומשמעותית בזכות להליך הוגן. הנאשם היה מודע לזכויותיו ואף ביקש להתייעץ עם עורך דין ואין לומר לגבי הצבעתו על הסכין - ושניתן לראות בה כהודייה, כי רצונו החופשי נפגע מהותית עד כי יש להורות על פסילתה של ההודייה.

עוד יש להדגיש ולהוסיף את העובדה כי בענייננו לא התנהל משפט זוטא שבו אמור הנאשם למסור גרסתו לגבי נסיבות גבית ההודאה - לעניין המסגרת הדיונית האפשרית להכרעה בשאלת קבילות הודאה הן מכוח סעיף 12 לפקודת הראיות והן מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית ראוי להפנות למאמרם של בנימין בלום, יורם רבין וברק אריאל: **"אופן בחינת הודאות חשודים בדין הפלילי בישראל: בחינה מהותית ופרוצדורלית של היחס בין סעיף 12 לפקודת הראיות לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית"**, משפטים 815, שם נאמרו הדברים הבאים היפים גם לענייננו:

"לדידנו, על הכרעות בקבילות של הודאות - הן מכוח סעיף 12 והן מכוח הדוקטרינה הפסיקתית - להתקיים במסגרת משפטי זוטא... ואילו התועלת - הן לאיכות הצדק והן למראיתו צפויה להיות רבה" - שם, בעמ' 843.

166. יוער כאן, כי הצפייה בדו"ח ההובלה וההצבעה שערך הקצין ברבלטה יוצרת תחושה שהדברים לא התנהלו בצורה שקופה וברורה. ההפסקות יוצרות חלל ועמימות ביחס למתרחש בין הפסקת החקירה וחיידושה; אך תחושה זו לא יכולה להוביל לפסילת הראיה או לאי מתן משקל כלשהו לאותה ראיה.

סוף דבר:

167. לאחר שמיעת עדי המאשימה וההתרשמות החיובית מהם אל מול ההתרשמות השלילית מהנאשם ששדר חוסר אמינות, בלשון המעטה, עיון במכלול המסמכים, בחינת חומר הראיות ובחינת טענות הצדדים, סבורני כי יש לקבוע כי הוכח מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם הוא זה שגרם להמתת המנוחה ובכך ביצע את עבירת הרצח בכוונה תחילה, לפי סעיפים 300(א)(2) ו-301 לחוק העונשין.

168. התיקון החדש בעניין עבירות ההמתה שבחוק העונשין אינו משנה ממסקנה זו. זאת משום שהחלתו הייתה ממקמת את הנאשם כמי שעבר על הוראות סעיף 301(א) לתיקון ("רצח בנסיבות מחמירות").

169. לאור כל האמור לעיל, אציע, אפוא, לחבריי להרשיע את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיפים 300(א)(2) ו- 301 לחוק העונשין.

כב' השופט י. ליפשיץ:

1. אני מסכים לתוצאה אליה הגיע חברי האב"ד כב' השופט כמאל סעב, כי יש להרשיע את הנאשם בעבירה שיוחסה לו - רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2)+301 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **החוק**) וכי לא חל במקרה דנן דין מקל במשמעות תיקון 137 לחוק.

2. המאשימה הביאה מקבץ ראיות המוליכות למסקנה אחת בלבד, והיא כי הנאשם הוא זה שדקר באכזריות את המנוחה והביא למותה.

3. ראשית, הובאו עדים שמסרו כי מעט ורעים היו חיי המנוחה לצד ובנפרד מהנאשם. אחיותיה והוריה של המנוחה תיארו את מסכת האיומים והאלימות מצד הנאשם כלפיה. בנוסף, הביאה המאשימה עדויות עובדים סוציאליים בהקשר זה. אפנה בנדון להודעת הגב' מיכל ישראלי, עובדת סוציאלית משירותי הרווחה של עיריית חיפה שהיתה בקשר עם בני הזוג הנאשם משנת 2015 ואילך. בהודעתה ת/178 שהוגשה בהסכמה, נמסר כך - **"..היתה שם התעללות נפשית מצדו כלפיה והיו איומים ברצח כלפיה וקנאה ממש חולנית כלפיה. כל הזמן הוא חשד שיש לה אחרים.."**. הגב' ישראלי הוסיפה כי בחודש ינואר 2018, כחצי שנה לפני האירוע המתואר בכתב האישום, הוצא צו הגנה כנגד הנאשם על רקע איומים מצדו. לאחר שהצו הוצא פנה הנאשם אל הגב' ישראלי וביקש שתסייע לו לחזור למשפחתו. האחרונה הפנתה אותו לתחנה למניעת אלימות במשפחה כדי שיעבור הערכת מסוכנות; הנאשם פנה לשם לצורך זה, אך ניתק מגע בהמשך. לגבי המנוחה, מסרה הגב' ישראלי כי הוצעו לה תכניות שונות וכן הוצע לה סיוע משפטי בהקשר לרצונה להתגרש מהנאשם. ואולם **"היא (המנוחה - י.ל.) לא הלכה עם זה עד הסוף, היא פתחה בהליך (גירושין - י.ל.) אבל לא המשיכה, סיפראש (המנוחה - י.ל.) בעצם לא רצתה באמת לסיים עם הסיפור הזה. מצד אחד היא פרחתה כשלא היתה אתו מצד שני היה שם חיבור פתולוגי ביניהם .."**. עוד ר' בהקשר זה הודעות נוספות של עובדות סוציאליות - ת/179 ות/180 של הגב' כהן ושל הגב' קלנר. יוצא, שהמאשימה ביססה רקע אלים (בעיקר מילולי) מצד הנאשם כלפי המנוחה וכן יחס של קנאה כלפיה.

4. שנית, לגבי יום האירוע הוכח כי הנאשם, שהיה אמור לעבוד ביום האירוע משמרת צהריים בחברת ממן ברמלה, הודיע בשעה 12:55 כי אינו חש בטוב ולא יגיע לעבודה (ר' בנדון הודעת אבי גולדנברג שהתקבלה בהסכמה - ת/175 וכן המסמך ת/91). בשעה 14:49 עלה הנאשם בתחנת רמלה (שם התגורר אצל אחותו אותה תקופה) על הרכבת צפונה כשהוא נושא תיק גב וחובש כובע מצחייה והגיע לתחנת הרכבת בקרית מוצקין בשעה 16:42. מדובר בתחנה המצויה מרחק של כ-1 ק"מ מבית המנוחה. תיקו של הנאשם, שבו ככל הנראה נשא את הסכין עמו דקר את המנוחה, לא נבדק בשתי תחנות הרכבת לעיל (ר' בנדון דוחו"ת צפייה במצלמות האבטחה של הרכבת - ר' ת/86 ות/88). עוד הוכח שהמנוחה נהגה לשוב בסביבות השעה 17:00 מעבודתה. יוצא, כי הנאשם ביטל בתואנת שווא יום עבודה, נסע ברכבת מרמלה לקרית מוצקין והתייצב סמוך לבית המנוחה עובר לשעה בה נהגה לשוב לביתה מעבודתה. בחקירותיו

במשטרה לא נתן הנאשם הסבר למעשיו שתוארו לעיל (כמו גם ליתר מעשיו וליתר הממצאים) ורק בעדותו בבית המשפט, בחקירתו הנגדית, העלה טענה, כבושה, ולפיה היה אמור להיפגש עם בנו י' כדי לרכוש עבורו בגדים אך נעצר על ידי המשטרה סמוך לתחנת הרכבת כאשר היה בדרכו לבית המנוחה. מדובר בגרסה שקרית שנסתרת מהממצאים שיובהרו להלן. התנהלות הנאשם ביום האירוע מחזקת אם כן את המסקנה שדקירת המנוחה היתה מתוכננת.

5. שלישית, המאשימה העידה שני עדי ראיה לאירוע - מר מרדכי ברדוגו והגב' חביבה כהן. השניים מתגוררים בדירות נפרדות בבניין הצמוד לזירת האירוע. כפי שציין חברי כב' השופט סעב, תיאורי השניים היו קשים. מר ברדוגו תלה כביסה כאשר הבחין באדם ממוצא אתיופי שתיאורו הכללי תואם את זה של הנאשם. אותו אדם עמד עוד טרם האירוע סמוך לזירה ו"המתין" שם; סמוך לאחר מכן הבחין ברדוגו באותו אדם דוקר את המנוחה ומסר תיאור של ביגוד הדוקר שתואם באופן כללי את זה של הנאשם (מכנסי חאקי, חולצה ירוקה או כחולה וכן כובע - נתונים התואמים בכללי לפרטי הלבוש של הנאשם בעת מעצרו סמוך לאחר האירוע). הגב' כהן שמעה מסלון ביתה את צרחות המנוחה, ירדה מהר ככל שיכלה לרחב והבחינה בשלב האחרון של הדקירות ובהימלטות הדוקר. הגב' כהן כרעה למראשות המנוחה שנשמה את נשימותיה האחרונות, ניסתה לסייע לה אך לשווא. וכך באו הדברים לידי ביטוי: **"..היא הסתכלה עליי והיא כאילו רצתה שאני אציל אותה ואני לא יכולתי רק הרמתי לה את הראש שמתי אותה עליי וכולי הייתי דם וגם היא היתה דם .. אם היתה מישהי אחרת עם כוחות היא לא היתה נותנת לו, היא נתנה לו את הגוף שלה היא פשוט נכנעה כאילו.."** (עמ' 79, שורות 8-12). הגב' כהן מסרה אף היא תיאור של הדוקר. נתתי דעתי לכך שהתיאורים שמסרו העדים לעיל לא היו זהים זה לזה ולא חפפו באופן מושלם את תיאורו של הנאשם, אך אין בכך לפגום בחשיבות עדויותיהם שהיתה בפרטים שמסרו השניים לכוחות שהוזעקו למקום וסייעו במעצר הנאשם סמוך לאחר האירוע.

6. רביעית, הובאו לעדות השוטרים שעצרו את הנאשם סמוך לאחר האירוע. מדובר בשוטר הסיור אמיר שיח' והשוטר הקהילתי רומן סופייסקי. השניים הוזעקו לזירת האירוע והחלו לבצע סריקות באזור, ואז - במרחק של כ-1 ק"מ מהמקום בו נמצאה המנוחה הבחינו בנאשם כשהוא במגמת התרחקות מהזירה. תיאורו הכללי (פרטי ביגוד, מוצא ותיאור כללי) וכן העובדה שהזע ונראה לחוץ הובילו לעיכובו (ר' בנדון "שחזור" המעצר עם השוטר אמיר שיח' - ת/123). בשלב זה הבחינו השוטרים שבגדי הנאשם מוכתמים במה שנראה ככתמי דם. בהמשך התברר כי מדובר בדמה של המנוחה. כפי שצינתי לעיל, רק בעת עדות הנאשם בבית המשפט, בחקירתו הנגדית, מסר הנאשם גרסה כבושה ולפיה הוא נעצר זמן קצר לאחר שירד מתחנת הרכבת בקרית מוצקין כאשר היה בדרכו לבית המנוחה (ר' לדוגמה עמ' 107 לפרוטוקול). ואולם, בעוד שכתובת המנוחה הינה צפונית לתחנת הרכבת, מיקום המעצר הינו צפוני לבית המנוחה ולכן רק מטעם זה ברור כי גרסת הנאשם שקרית בבסיסה.

7. חמישית, הראיות הפורנזיות שהובאו בתיק זה הן חד משמעיות - כאמור, על בגדי הנאשם (חולצה ומכנסיים) נמצא דמה של המנוחה (ר' חוות הדעת ת/155). בנוסף, בזירת הרצח מרחק מטרים ספורים מהגופה נמצאה כיפה סרוגה בצבע צהוב חרדל (ר' תמונות מז"פ ת/35). המאשימה הביאה תצלום משטרתי של הנאשם מיום 6.5.18 (ת/114) - כחודש לפני

האירוע המתואר בכתב האישום, וניתן להבחין כי מדובר, על פני הדברים, באותה כיפה. הנאשם, שנוהג לחבוש כיפה נעצר על ידי השוטרים אמיר שייח שתואר לעיל כשהוא ללא כיפה. על הכיפה שנמצאה בזירה נמצא ד.נ.א. של הנאשם (ת/155). מדובר אם כן בכיפה השייכת לנאשם ואותה חבש באותו יום. יוזכר בהקשר האחרון, כי הנאשם לא התגורר בחודשים טרם האירוע בקרית שמואל אלא באזור המרכז ועל פי גרסתו הכבושה שכבר הוצגה לעיל הוא כלל לא הגיע באותו יום לקרבת בית המנוחה. עולה אם כן בבירור כי הכיפה לעיל נפלה מראשו של הנאשם במהלך האירוע או מייד לאחר מכן כאשר החל להימלט; וכתמי הדם של המנוחה שנמצאו על בגדי הנאשם, הגיעו לשם כאשר דקר את המנוחה למוות.

לא נעלם מעיני הסכין אליו הפנה חברי כב' השופט סעב ומשמעותו הראייתית הברורה. מדובר בסכין שהנאשם הכוין את כוחות המשטרה אליו בהליך שנפלו בו פגמים ואתיחס לכך בהמשך.

8. שישית, גרסת הנאשם. במהלך חקירותיו מסר הנאשם כי אינו זוכר מה היו מעשיו בזמן הרלוונטי ולא נתן כל הסבר לממצאים הפורנזיים והאחרים לעיל. גם בעדותו לא נתן כל הסבר לממצאים אלה והעלה לראשונה את גרסתו שהוצגה לעיל כאילו נעצר סמוך לאחר שהגיע לתחנת הרכבת. גרסת הנאשם היא גרסה שקרית שכאמור לא נתנה ולו קמפוז של הסבר למכלול הראיות החד משמעיות כנגדו ולפיהן הוא זה שדקר את המנוחה.

9. משכך, כאמור, אני מצטרף למסקנת חברי כב' השופט סעב שיש לקבוע כי הנאשם הוא זה שדקר את המנוחה.

10. לגבי התקיימות רכיבי עבירת הרצח - נסיבות האירוע החל מהגעתו של הנאשם מאזור המרכז לבית המנוחה בקרית בנימין; עובר להמתנה להגעת המנוחה; האופן שבו דקר הנאשם את המנוחה למוות, לא פחות מ 8 דקירות בפלג גופה העליון ובאכזריות בלתי נתפסת, וכן בריחתו מהזירה תוך שהוא מותיר את המנוחה מתבוססת בדמה, כל אלה מוליכים למסקנה הבלתי מנעת כי יש להרשיעו, כפי שציין חברי כב' השופט סעב, ברצח בכוונה תחילה.

אפנה בנדון לפסיקה אליה הפנה חברי וכן לע"פ 241/17 פלוני נ' מדינת ישראל (16.7.19). באותו ענין נדון עניינו של מי שהורשע בניסיון רצח בת זוגו לאחר שדקר אותה בפלג גופה העליון מספר דקירות וברח מהמקום. כב' השופט סולברג ציין באותו ענין כי:

"חזקת הכוונה קובעת כי אדם בר-דעת הפועל מרצון חופשי מתכוון להביא לתוצאות הטבעיות של מעשהו ... לית מאן דפליג, כי תקיפה אגרסיבית כמו זו שביצע המערער, אשר כללה דקירות מרובות וחתכים במקומות גוף רגישים כמו צוואר, חזה, גב ובטן, מעידה כמאה עדים על כוונתו להמית את המתלוננת. התנהגות המערער לאחר התקיפה, אשר כללה את הפקרת המתלוננת בעודה פצועה קשה, אף היא מצביעה על מודעותו להתרחשות התוצאה הקטלנית ..".

11. כאמור, אף אני סבור שלא חל בנדון "דין מקל" במשמעות תיקון 137 לחוק, שכן גם כיום היה הנאשם מורשע ברצח בנסיבות מחמירות לפי ס' 301א(א)(1) היינו - מעשה שנעשה "לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית".

כלל הנסיבות שפורטו לעיל מקיימות את יסוד התכנון וכן את יסוד השקילה וגיבוש ההחלטה

להמית. זאת ועוד, מעשה שכשזה אינו יכול להיות כזה שנעשה "באופן ספונטני ובלהט הרגע".

כמו כב' השופט סעב, אף אני סבור שאין נסיבות, קל וחומר לא מיוחדות, שיש בהן כדי להביא למסקנה שמעשהו של הנאשם אינו מבטא אשמה חמורה במיוחד. נהפוך הוא, מעשיו האכזריים של הנאשם מצדיקים גם מצדיקים את הרשעתו בעבירה החמורה ביותר בספר החוקים.

12. חברי כב' השופט סעב סבר כי מעשיו של הנאשם אף נופלים לגדר ס' 301א(א)(6) לחוק, הקובע כנסיבה מחמירה כי **"הקורבן הוא בן זוגו והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו, גופנית או נפשית"**.

ייתכן בהחלט שכך אכן היה - היינו, שהנאשם התעלל באופן שיטתי או מתמשך במנוחה. כפי שהפניתי לעיל, המאשימה אף הביאה ראיות בנדון. יחד עם זאת, סבורני כי אין מקום לקביעה שכזו, וזאת מהסיבה שבהודעת המאשימה מיום 23.6.19 בה התייחסה להשלכות תיקון 137 לחוק, היא הפנתה אך לנסיבה הראשונה הנקובה בס' 301א(א)(1) בדבר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית; ולא הפנתה להוראות ס' 301א(א)(6).

משכך, איני סבור שעל בית המשפט, בנסיבות המקרה דנן, להעלות מיוזמתו אפשרות זו. זאת ועוד, חרף הראיות שהובאו על ידי המאשימה וצוינו בקצרה לעיל בהקשר זה (עדויות אחיות המנוחה והוריה וכן עדויות העובדות הסוציאליות) לא ניתנה לבא כוח הנאשם אפשרות להתייחס לחלופה זו.

13. וכעת אתייחס להליך החקירתי שהוביל למציאת הסכין שבאמצעותו דקר הנאשם את המנוחה.

14. בקצרה, סמוך לאחר מעצרו של הנאשם על ידי השוטרים שיח' וסופייסקי, הוא הועבר לידי שוטר הסיור אייזנקוט. נטען, על פני הדברים, כי השוטר שיח' הודיע לו כי אינו חייב לומר דבר ואף הודיע לו על זכותו להיוועץ עם עו"ד.

זמן מה לאחר מעצרו הראשוני של הנאשם בזירה, הגיע למקום רפ"ק ברבלטה (שמעתה ואילך יכונה: **החוקר**) ועולה שהוא הונחה לחקור את הנאשם כאשר האחרון עדיין בזירת האירוע וכן לבקש ממנו הכוונה למקום השלכת הסכין.

חקירה זו תועדה על ידי חוקר המעבדה הניידת רפ"ק ירון חירובסקי, וכן השתתף בחקירה מתורגמן לשפה האמהרית - שוטר יוצא העדה האתיופית, וזאת משום שליטתו המועטה של הנאשם בשפה העברית. החקירה בוצעה בחלק האחורי של רכב (ואן) משטרתי.

15. אביא כעת את העולה מתיעוד הווידאו של חקירה זו (ת/33). הדברים אף תועדו במזכר של החוקר ושסומן ת/29.

בתחילת החקירה הבהיר החוקר לנאשם את זכותו שלא לומר דבר וכן את זכותו להיוועץ בעו"ד.

הדברים תורגמו לנאשם והאחרון אומר **"כן, אני רוצה"** (להיוועץ בעורך דין - י.ל.) ומיד בהמשך **"אני רוצה עורך דין אתיופי"** (עמ' 2).

על רקע בקשת הנאשם מופסקת החקירה בשעה 19:43 והחוקר ציין **"..אנחנו מפסיקים פה עד שהעורך דין יגיע"**. (עמ' 3 למעלה)

בשלב זה הופסקה החקירה והופסק תיעוד הווידיאו.

כעבור פרק זמן לא ברור, מתחדשת החקירה וכן מתחדש הצילום, והחוקר פונה לנאשם כך (עמ' 3 של ת/33):

"חוקר: ...אני שואל את החשוד שאלה, אם הוא מוכן כרגע רק להראות לנו, איפה הסכין נמצאת.

..

מתורגמן: ..לפני שהעורך יגיע יש לי שאלה אחת. האם אתה יכול להראות לי איפה נפל הסכין?

הנאשם: אני זרקתי אותו שמה בגן.

..

חוקר: מוכן להצביע לנו?

הנאשם: ..אני זרקתי שמה, אם זה נמצא אין בעיה, מוכן להראות לכם. אני זרקתי אותו.. "

בשלב זה החוקר ציין שהוא יורד מהרכב כדי לקבל אישור להצבעה על הסכין ושוב מופסק הצילום.

..

הצילום התחדש בשעה 19:53, וזאת לאחר שהנאשם הצביע מתוך הרכב (כך עלה מעדויות השוטרים) לעבר המיקום הכללי של הסכין ועל בסיס הצבעתו נערך שם חיפוש והסכין אכן נמצא.

לא ברור מדוע כל הליך ההצבעה ומציאת הסכין לא תועד. מדובר בפגם של ממש, אך מכיוון שהצדדים לא התייחסו לסוגיה זו לא ארחיב בנדון.

צפייה בהמשך התיעוד מעלה כי בשלב זה החוקר הודיע שהסכין נמצא; הנאשם נשאל באם יש לו מה לומר בהקשר זה ותגובתו היא כי מאז שהגיע לארץ יחסיו עם המנוחה וילדיו לא היו טובים. הנאשם הוסיף כי המנוחה "זרקה" אותו לרחוב וכן את הדברים הבאים: **"זהו אני סיימתי את ה.. הסבלנות שלי פקעה.. "** (עמ' 4, שורה 28) כשמהקשר הדברים ניתן להבין כי מעשהו בוצע משום סבלנותו שפקעה.

עוד אעיר, כי לא הובא תיעוד אודות ההודעה לסניגוריה הציבורית אודות בקשת הנאשם להתייעץ עם עורך דין.

16. לא יכול להיות לטעמי חולק כי המשטרה הפרה את זכות ההיוועצות של הנאשם.

הנאשם הודע אודות זכות השתיקה; הודע אודות זכותו להיוועץ עם עו"ד; ביקש באופן מפורש ובלתי משתמע לשני פנים להיוועץ עם עורך דין (ואף ביקש שיהיה מדובר בעו"ד דובר השפה

האמהרית), אך חרף זאת החוקר שאל אותו אם הוא מוכן "רק" להצביע על הסכין עמה דקר את המנוחה.

17. החוקר נימק זאת במזכר ת/29 ברצונו "**למנוע מצב שבו תפגע או תעלם הראיה**".

18. ברור כי "הסכמתו" של הנאשם להצביע על הסכין, לאו הסכמה היא. הנאשם, חרף מעשהו האכזרי עד בלי די (וללא קשר לכך), הינו אדם פשוט ששליטתו בשפה העברית מוגבלת. הנאשם נמצא ברכב עם מספר שוטרים שמצד אחד מיידעים אותו אודות זכותו לשתוק ולהיוועץ עם עו"ד; וחרף אמירה מפורשת מצדו כי הוא מעוניין להיוועץ בעו"ד - הוא נשאל באם הוא מוכן "רק" להצביע על הסכין. פערי הכוחות ברורים; לא הובהר לנאשם כי הוא רשאי לסרב ל"בקשה" ולכן, כאמור, אין מדובר בהסכמה של ממש (ור' להרחבה בנדון רע"פ 10141/09 **בן חיים נ' מדינת ישראל** (6.3.12)).

המשמעות הראייתית של הסכין הינה ברורה והאבחנה שהחוקר עצמו עשה, בין המשך חקירתו של הנאשם (אותה הפסיק) לבין ההצבעה על הסכין, היא לטעמי מלאכותית משהו שכן המשקל הראייתי של הסכין עשוי להיות גדול פי כמה מאמרה כזו או אחרת של חשוד. נראה, על פני הדברים, כי הנאשם לא הבין את משמעות והשלכות ה"בקשה" שהופנתה אליו ומאליו לא הבין את משמעות והשלכות מעשיו.

19. יוער, כי החוקר וצוות החקירה בחר, מטעמיו, שלא לנקוט בדרך אחרת שעל פני הדברים ניתן היה לילך בה והיא להמשיך את החקירה לפי ס' 34 (ה) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 המקנה לקצין בדרגת רפ"ק את הסמכות לדחות את המפגש בין חשוד לסנגורו, בהחלטה מנומקת בכתב, באם הגיע למסקנה שאותו מפגש עלול למנוע גילוי ראיה. משלא ניתנה החלטה כשכזו, יהיה הניתוח שלהלן בהתעלם מאפשרות זו. יש שיאמרו שההתעלמות מאפשרות זו אף מעצימה את הפגיעה בזכויות הנאשם.

20. יוצא, שזכות היוועצות של הנאשם עם עו"ד הופרה ובכך התמלא התנאי הראשון שנקבע בהלכת יששכרוב (ע"פ 5121/98 **טור' (מיל') רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי** (4.5.06), להלן: **הלכת יששכרוב**) לפסילת ראיה. בקיצור נמרץ אפנה לכך כי בהלכת יששכרוב נקבעו שני תנאים בהקשר זה - הראשון, כי הראיה הושגה שלא כדין - היינו בניגוד לחוק, לתקנות או לנהלים מחייבים; או באמצעים בלתי הוגנים או שפוגעים שלא כדין בזכות-יסוד מוגנת. תנאי זה, בענייננו, התקיים; והשני - כי קבלת הראיה במשפט תפגע משמעותית בזכותו של הנאשם להליך הוגן.

21. זה המקום להעיר כי שאלת פסילת הסכין הינה שאלה תיאורטית לחלוטין. בניגוד למקרים בהם הראיה הרלוונטית הינה ראיה מרכזית שבלעדיה אין די ראיות להרשעת הנאשם מעבר לספק סביר, במקרה שבפנינו הסכין אינו מעלה ואינו מוריד; ובמלים אחרות - יש וצריך להרשיע את הנאשם גם ללא הסכין והמאשימה, כפי שהובהר לעיל, הביאה די והותר ראיות שמוליכות למסקנה ברורה כי דין הנאשם להרשעה.

משכך, עולה מאליה השאלה לאיזה צורך יש לדון בסוגיה זו, שהרי הכרעת דין אינה מאמר אקדמי אלא באה לדון בשאלת חפותו או אשמתו של נאשם מסוים ובהקשר קונקרטי.

שאלה זו אף נדונה בעבר וקיימות דעות שונות בנדון. לגישת כב' השופט עמית אין חובה לבחון את קבילותה של ראייה שנטען שיש לפסול אותה במצב בו יש די ראיות אחרות המבססות הרשעה (ע"פ 5417/07 **בונר נ' מדינת ישראל** (30.5.13) וכן ע"פ 6943/17 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (26.7.18)). מנגד, כב' השופט ג'ובראן גרס כי אי דיון בקבילות ראייה החשודה כפסולה - גם במקרים בהם ההרשעה מתבססת על ראיות אחרות - מגלמת פוטנציאל לפגיעה בחקר האמת ובזכות להליך הוגן (ע"פ 6144/10 **גטסאו נ' מדינת ישראל** (10.4.13) וכן עמדתו בעניין בונר לעיל).

22. סבורני כי יש לבכר במקרה דנן ומהטעמים שיוצגו להלן את עמדת כב' השופט עמית. אעיר בהקשר זה כי הן פסילת ראייה והן אי פסילתה, במיוחד במקרים בהם העניין הוא "תיאורטי", מעורר קשיים. מחד, אי פסילת ראייה עשוי להוליך לרושם (מוטעה) כי ניתן שלא לכבד זכויות נאשם וכי "המטרה מקדשת את האמצעים"; מנגד, פסילת ראייה במקרה שבו אין לה משמעות אופרטיבית עשויה להוביל למסקנה (שגויה אף היא) כי ידו של בית המשפט בפסילת ראייה במצב שכזה הינה קלה, בניגוד למצבים אחרים שיש לדבר השלכה בפועל לעניין הרשעה או זיכוי (ור' בהקשר זה מאמרו של אסף הרדוף - **רעיון בלתי קביל, אמת בלתי נוחה: פסילת ראיות בגין אופן השגתן**, משפט וממשל כ', יוני 2019, עמ' 144).

23. עוד אעיר, שבפסיקה קיימות דעות שונות בנוגע ליישום כלל הפסילה הפסיקתי ובהקשר לשיקולים שצריכים להנחות את בית המשפט בסוגיה זו - המשקל שיש ליתן, אם בכלל, לחומרת העבירה; המשקל שיש ליתן, אם בכלל, לשיקולי החוקרים (תום לב, זדון, וכל היתר); המשקל שיש ליתן לסוג הראייה הנדונה (אמרת נאשם אל מול ראייה חפצית); ועוד.

24. בשים לב לעמדותי שאין מקום במקרה דנן להיכנס לעובי הקורה בנוגע לסכין, אעיר בקיצור נמרץ כי גם אני סבור שיש ליתן משקל לחומרת מעשי הנאשם ולאינטרס המובהק ושאינו דורש הרחבה, בדבר מיצוי הדין עם מי שרוצח את רעייתו.

עוד מצאתי להפנות לכך כי על פני הדברים, פעולות החוקר והחלטותיו נעשו "בשטח", בתנאים שאינם קלים ובטרם חשיכה על כל המשמעויות הכרוכות בדבר. ביקורת בדיעבד הינה בבחינת "חוכמה שבדיעבד". אפנה בהקשר זה לכך שגם בהלכת יששכרוב, במסגרת מה שכוונה "נסיבות מקלות", נכללה נסיבה מקלה בנוגע לאינטרס שבמניעת העלמת ראייה (פסקה 70 לפסק הדין). במקרה שבפנינו לא היה חשש שהנאשם עצמו יעלים את הראייה, אך היה חשש שהראייה לא תימצא ותיעלם.

25. עוד יש ליתן את הדעת במקרה דנן (וגם נתון זה תומך בעמדותי שאין מקום להכריע דיכוטומית במקרה דנן) כי בא כוח הנאשם לא התנגד באופן ברור להגשת הסכין (למעשה, להגשת המסמכים הקשורים לסכין, שכן ניתן ויתור כולל להגשת הראיות החפציות והוסכם כי יהיה ניתן להסתפק במסמכים ובעדויות הקשורים אליהם), הגם שהעלה טענה בנדון בסיכומיו. זאת ועוד, הנאשם לא התייחס בעדותו בבית המשפט להליך חקירתו ברכב המשטרתי שתואר לעיל ולהצבעתו לעבר הסכין.

26. משכך, סבורני כי ראוי במקרה דנן שלא ליתן לסכין (וכן לאמרות הנאשם בחקירתו הראשונית)

את מלוא המשקל, וזו גם הסיבה שלא כללתי ראיות אלה לחובתו בפירוט הראיות שהובא לעיל בפסקאות 3 עד 8.

27. הערה טרם סיום - סבורני שבמקרה דנן שהיה ראוי שהמאשימה, ביוזמתה, היתה פותחת את הבאת ראיותיה בהצהרה כי לנוכח הפרת זכויות הנאשם וההתנהלות הלא תקינה שתוארה לעיל, היא לא תבקש להסתמך על הסכין. מאליו יוצא שראוי שהמאשימה תדאג לרענן ולחדד את הטעון תיקון ביחידות המשטרה הרלוונטיות (ור' בהקשר זה גזר דיני בת.פ. (מחוזי חיפה) **מדינת ישראל נ' זון** (30.5.18) שנסיונותיו היו כמעט זהות - ללמדך כי המקרה שבפנינו, ולו על פני הדברים, אינו חריג).

זאת ועוד, על המאשימה ליתן את הדעת לכך כי גם אם בית המשפט לא יחליט על פסילת ראיה במקרים דומים, עשוי הדבר להביא להקלה בעונש כחלק מדוקטרינת ההגנה מן הצדק (ור' בנדון עמדת כב' השופט מלצר בע"פ 1071508 **ולס נ' מדינת ישראל** (1.9.09)). השאלה באם ניתן לעשות כן (גם) במקרים בהם קיים עונש חובה, תיוותר בשלב זה פתוחה. בעניינו של הנאשם שבפנינו, יובהר, אין מקום אפילו לשקול זאת.

כב' השופטת ג. ציגלר:

1. אף אני מצטרפת למסקנתם של חבריי, האב"ד כב' השופט סעב וכב' השופט ליפשיץ, כי הוכח למעלה מכל ספק סביר שהנאשם ביצע את העבירה המיוחסת לו ורצח את המנוחה, ויש להרשיעו בהתאם לסעיף 300 (א)(2)+301 לחוק העונשין, וכן למסקנה כי לא חל במקרה זה הדין המקל לפי תיקון 137 לחוק.

2. ע"פ העדויות והראיות שהוצגו, ואשר נסקרו בצורה מפורטת מאד ע"י חבריי (ולא אחזור עליהן שוב אלא בתקציר וללא הפניות), הוכח כי:

הנאשם איים על המנוחה פעמים רבות במשך השנים ונהג להטרידה בדרכים שונות; הנאשם הגיע לביתה של המנוחה ביום הרצח, לאחר שהודיע במקום עבודתו כי הוא חולה, נסע ברכבת לחיפה והמתין מתחת לביתה במשך פרק זמן עד שתשוב מעבודתה; כשהגיעה המנוחה למקום תקף אותה הנאשם בסכין, ודקר אותה דקירות מרובות לעיני שני שכנים, אשר תיארו את האירוע הקשה ואת הנאשם ובגדיו, כשתיאורם - גם אם לא היה מדויק - נמצא תואם באופן כללי; הנאשם אותר ע"י שוטר ופקח יוצא מבין שיחים במרחק לא גדול ממקום הרצח, כשהוא מזיע ועל בגדיו כתמי דם, אשר בהתאם לבדיקת מעבדה נמצאו כתומים את דמה של המנוחה; הכיפה של הנאשם, אותה נהג לחבוש בדרך כלל, לא הייתה על ראשו בעת שנעצר, והיא נמצאה בסמוך למקום הרצח; הנאשם הצביע בפני חוקר המשטרה ברבלטה לכיוון המקום שבו זרק את הסכין ששימש לרצח, וזה אכן אותר, ובבדיקה נמצאו עליו טביעות אצבעותיו של הנאשם ודמה של המנוחה; לנאשם לא היה כל הסבר לממצאים הפורנזיים שלעיל, וגרסתו לגבי הגעתו למקום הייתה בעיקרה גרסה כבושה אשר חלקים רבים ממנה נמצאו שקריים.

3. הצטברות הראיות כאמור, מובילה למסקנה חד משמעית בדבר ביצוע העבירה ע"י הנאשם. לצד זאת, מצאתי להתייחס בקצרה לנסיבות תפיסת הסכין בו בוצע הרצח - שהוא ראיה מרכזית ומשמעותית כנגד הנאשם, אשר אותה ביקש הסניגור בסיכומיו לפסול.

לטענת הסניגור מדובר בפגיעה חמורה בזכויותיו של הנאשם, אשר ביקש במפורש להיוועץ בעורך דין אך הדבר לא התאפשר לו, אלא לאחר שהצביע על מיקום הסכין ומסר אמרות אשר קשרו אותו לביצוע הרצח.

4. נסיבות תפיסת הסכין מתועדות באופן חלקי בסרטון שצולם זמן קצר לאחר שהנאשם נתפס ע"י השוטרים והוחזר לזירת הרצח (ת/33).

בסרטון מקריא החוקר ברבלטה לנאשם את זכויותיו, הן מתורגמות לו כדי שיבין את המשמעות, והוא מבקש להתייעץ עם עורך דין. התייעוד הופסק על מנת לבחון את בקשת הנאשם, והוא מתחדש כאשר החוקר שב ושואל את הנאשם אם "**לפני שיגיע עורך דין**" הוא יהיה מוכן להצביע על המקום בו נמצא הסכין. הנאשם הסכים והתייעוד הופסק שוב, ולדברי החוקר הנאשם הצביע באופן כללי לכיוון שטח פתוח, ובעקבות סריקות שנערכו ע"י השוטרים באותו כיוון נמצא הסכין (ת/29).

5. לאחר שבחנתי את עמדות חברי בשאלה זו, אני סבורה כי אין לפסול את הסכין כראיה למרות הנסיבות הכרוכות במציאתו, ולמרות שניתן היה להרשיע את הנאשם גם מבלי להיזקק לסכין ובהסתמך על כל הראיות האחרות. כאמור, לאחר שהוסברו לנאשם זכויותיו הוא ביקש להתייעץ עם עורך דין וזכות זו לא ניתנה לו, הגם שבתחילה החקירה הופסקה לצורך זה, אולם בהמשך היא חודשה והתשאול נמשך כך שהנאשם הצביע על הסכין.

לטעמי מדובר בהפרת זכות ההיוועצות של הנאשם המוקנית לו בחוק, בשעה שהחוקר אישר כי לא פנה בעצמו אל הסנגוריה, והוא אינו יודע אם מישהו אחר עשה זאת, באופן שעולה השאלה מה תוצאתה של הפרה זו והאם היא מוליכה לפסילת הראיה.

6. הכלל כפי שפירטו חברי נקבע **בהלכת יששכרוב** (ע"פ 5121/98, פ"ד ס"א (1), 461), ולפיו ראיה שהושגה שלא כדין אינה ראיה אשר יש חובה לפסול אותה, אלא שעל בית המשפט להפעיל את שיקול דעתו בהתאם לנסיבות המקרה, תוך איזון ושקילת ערכים שונים ובחינת הפגיעה שתגרם לנאשם בזכותו להליך הוגן.

פסק הדין בעניין יששכרוב בחן שלוש קבוצות עיקריות של שיקולים ובהם: מידת אי החוקיות שהיתה כרוכה בהשגת הראיה; מידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסולים על הראיה שהושגה, לרבות האם אי החוקיות משליכה על טיבה של הראיה, על מהימנותה ועל ערכה העצמאי; ומידת ההשפעה שתהיה לפסילה על השגת צדק במובן הרחב והמחיר החברתי מפסילת הראיה אל מול התועלת שעשויה לצמוח ממנה.

7. ובענייננו, הפרת זכותו של הנאשם להתייעצות אינה הפרה של מה בכך, וברור כי החוקר היה מודע לרצונו של הנאשם להתייעץ עם עורך דין בהתאם לזכויות אשר הוא עצמו הקריא לו בהטעמה. אולם מהסבריו של החוקר ניתן להבין כי לנגד עיניו עמד החשש שראיה מהותית וחשובה תיעלם הן בשל השטח בו היא עשויה להיות, הן בשל נגישות של גורמים שונים אשר עלולים לפגוע בה או להיפגע ממנה, והן בשל שעת הערב הקרבה אשר עלולה להקשות על החיפוש.

זאת ועוד, ע"פ עדותו של חוקר המשטרה - אשר לא נסתרה, ואשר הנאשם לא מסר דבר לגביה למעט "לא זכר" (ראו עמודים 98 ו-103 לפרוטוקול מיום 9.7.19) - לא נערכה ע"י הנאשם הובלה והצבעה של ממש שהביאה למציאת הסכין, אלא רק הצבעה לכיוון כללי לעבר שטח פתוח, דבר שהיה בו כדי להגביר את החשש באשר לאפשרות פגיעה או להיעלמותה של הראיה לאור שעת החשיכה הקרבה, ולטעמי יש בהסברים אלו משום נסיבות המקלות במידת מה את עוצמת הפרת זכויותיו של הנאשם באותה עת.

וכאן יש להדגיש כי הסכין שנמצא הינו ראיה חפצית, שקיומו הוא עצמאי ונפרד מהדרך בה הוא התגלה, וכפי שנקבע בפס"ד יששכרוב בהקשר זה:

"ראיות חפציות, כגון: נשק, סם או רכוש גנוב, הן בעלות קיום עצמאי ונפרד מאי החוקיות שהיתה כרוכה בהשגתן, ובדרך-כלל לא יהא באי-החוקיות האמורה כדי לפגום באמינותן של ראיות אלה. לפיכך משקלם של השיקולים המצדדים בקבלתן של ראיות חפציות הוא בדרך כלל רב.... עם זאת ראוי להדגיש כי גם בהקשר זה, אין מדובר בכלל נוקשה והדבר תלוי בנסיבותיו של מקרה לגופו " (סעיף 71 לפסק הדין, וראו התפתחות הפסיקה בע"פ 4988/08 איתן פרחי נ' מדינת ישראל וע"פ 10141/08 בן חיים נ' מדינת ישראל).

לדעתי, הסכין שנתפס ועליו טביעת אצבעותיו של הנאשם ודמה של המנוחה, הוא ראיה עצמאית, בעלת חשיבות העומדת בפני עצמה, ובסכין - ככלי ששימש לרצח לא נפל כל פגם, וגם אם ניתן למצוא בפסיקה מקרים בהם נפסלה ראיה חפצית בשל פגם מהותי הקשור בדרך מציאתה, הסביר בית המשפט כי באותן נסיבות:

"העבירות שבנדון אינן נמנות עם העבירות החמורות בספר החוקים ואינן כרוכות כשלעצמן באלימות או בקורבנות. על כן מידת הפגיעה באינטרס הציבורי כתוצאה מפסילת הראיות והמחיר החברתי הכרוך בכך אינם גבוהים במיוחד".

(ראו בעניין ע"פ 10141/08 בן חיים לעיל, סעיף 35 לפסק הדין), מה שאינו דומה למקרה בו בוצעה עבירת רצח ונתפס כלי הרצח.

מסקנה זו בדבר אי פסילת הראיה משתלבת גם עם קבוצת השיקולים השלישית הקשורה בהשגת תוצאה צודקת במובן הרחב של פגיעה מול תועלת, כאשר בע"פ 4988/08 בעניין פרחי שלעיל הסבירה כב' השופטת חיות כי:

"השאלה הרלוונטית המצריכה תשובה בהקשר זה היא בעיני השאלה - האם קבלת הראיה תהפוך את המשפט בכללותו לבלתי הוגן.... בהקשר זה יש לזכור כי הגינות ההליך אין משמעה רק הגינות כלפי הנאשם, אלא גם כלפי נפגעי העבירה והציבור בכללותו הזכאים לקבלת הגנה מפני פגיעה בשלומם, בביטחונם או בכבודם כבני אדם..."

ועוד הוסיפה, כי אי החוקיות של איסוף הראיות באותו מקרה לא השפיעה על אמינותן של הראיות ולא הוטל בהן כל ספק, ולכן:

"המחיר החברתי הכרוך בפסילת הראיות הנגזרות במקרה דנן גבוה מן התועלת האפשרית

שתצמח מפסילתן. זאת בהינתן העובדה כי מדובר בעבריו מין סדרתי אשר ביצע לא פחות מארבע עבירות מין חמורות..." (בעמודים 683-684 לפסק הדין, כשראו לציין שלמרות התוצאה האחידה בפסק הדין, התגלעה בין השופטים מחלוקת עד כמה יש לפסול ראיות משנה הנגזרות מראיה עיקרית שדינה להיפסל בשל כך שהושגה באופן לא חוקי).

לטעמי בהסתכלות כוללת על נסיבות המקרה, הרי שקבלת הסכין כראיה מובילה לתוצאה צודקת, מה גם שראיה זו מתווספת לשלל ראיות אחרות שאינן במחלוקת, ושילובן יחד מצביע באופן חד משמעי על אשמתו של הנאשם, כך שהפגיעה בו בשל נסיבות מציאת הסכין לא גרמה לכך שהמשפט שנערך לא היה הוגן.

אני רואה לצרף עמדתי לעמדת חברי באשר לשיקול של חומרת העבירה כאחד השיקולים התומכים בקבלת הראיה, כשהתכלית הינה הגעה לחקר האמת והגנה על שלומם ובטחונם של הציבור.

8. ולסיום אוסיף, כי הסכין התקבל כראיה ללא כל התנגדות מצד הסניגור. אם סבר הסניגור שמדובר בראיה פסולה, ראוי היה שיעלה את נימוקיו המפורשים לכך בטרם קבלת הסכין כמוצג מוסכם ולא לראשונה בסיכומים, וברי שאילו היו הדברים ידועים מלכתחילה ניתן היה לברר את נושא זה והפגיעה האפשרית בזכויות הנאשם בצורה מעמיקה יותר עם העדים הרלוונטיים, וחבל שלא כך נעשה.

התוצאה:

על יסוד האמור לעיל הוחלט פה אחד להרשיע את הנאשם בעבירת רצח בכוונה תחילה לפי סעיפים 300(א)(2) ו-301 לחוק העונשין. כמו כן הוחלט פה אחד כי הדין המקל כמשמעותו בתיקון 137 לחוק העונשין, לא חל בעניינו של הנאשם.

ניתנה היום, כ"ז חשוון תש"פ, 25 נובמבר 2019, במעמד הנאשם שהובא על ידי שב"ס, סנגוריו עו"ד ו. עראף וע"ד היילה סולומון (ס. צ.), באתר כוח המאשימה עוה"ד הגב' ענבל ברנסון וב"כ משפחת המנוחה הגב' יאנה יורין.

גלית ציגלר, שופטת

יחיאל ליפשיץ, שופט

כמאל סעב, אב"ד